DE NOORDWIJKSE METHODE

Tekstboekje
Groep 5 + 6
Thema Voeding en gezondheid

Inhoudsopgave

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels 2
Wat vind je in dit tekstboekje? 3
Hoe gebruik je dit tekstboekje? 5
Technisch lezen 6
Inspiratielijst werkvormen technisch lezen 6
BAK/WAK-woordenlijsten 9
WAK-woordenlijst groep 5 Voeding en gezondheid 9
WAK-woordenlijst groep 6 Voeding en gezondheid 9
Thema-woordenlijst groep 5-6 Voeding en gezondheid 10
Boekensuggesties 11
Liedsuggesties 16
Uitgewerkte lessen 20
Smaken verschillen 21
Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden 32
Schijf van Vijf 42
Evaluatietoets A –schrijven – groep 5 52
Evaluatietoets A –schrijven – groep 6 56
Poepposter 62
Allergie en intolerantie 73
Evaluatietoets B – woordenschat– groep 5 82
Evaluatietoets B – woordenschat– groep 6 84
Proefje waterzuivering 87
De groei van de hersenen 101
Evaluatietoets C –schrijven – groep 5 110
Evaluatietoets C –schrijven – groep 6 115
Herbivoren, omnivoren, carnivoren 121
Corpus 129
Etiketten 137
Evaluatietoets D – woordenschat– groep 5 144
Evaluatietoets D – woordenschat– groep 6 146
Aardig eten 150
Teksten 160
Tabel tekstsoorten en werkvormen 167
8 werkvormen per ronde 170

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Voeding en gezondheid van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier elf verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen.
In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij vier rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde
Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde
Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies). Verbanden leggen binnen de context.

Ronde 3: contextronde
Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Ronde 4: Reflectieronde
Bij de 4e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Wat vind je in dit tekstboekje?

Woordenschat
Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 in opdracht van het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties
Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes
In dit tekstboekje zijn 11 uitgewerkte teksten te vinden. De teksten sluiten aan bij de atelierlessen en vormen een verdieping of verbreding van het thema. Je gebruikt per week 1 tekst. Hierbij is bewust gekozen voor diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de midden-bovenbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenoverzicht taal en lezen*. Als je een andere werkvorm of tekst wilt gebruiken kijk dan bij de extra werkvormen en teksten en lees deze in plaats van een uitgewerkte tekst.

Extra teksten en werkvormsuggesties
Naast de 11 teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de 11 uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen
In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

Bijlagen bij de teksten
In de bijlagen vind je werkbladen, woordkaartjes en andere printbladen die je kunt gebruiken bij de teksten en de opdrachten. Bij de teksten en opdrachten staat met een paperclip aangegeven of er een bijlage bij de tekst hoort.

Dyslexie

Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben met het lezen van standaard lettertypes. Het Kermit-lettertype in Word is speciaal ontworpen om letters beter van elkaar te onderscheiden, wat het lezen vergemakkelijkt. Door teksten in dit lettertype aan te bieden, sluit je beter aan bij hun behoeften.

Hoe gebruik je dit tekstboekje?

Herhaald lezen
Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start leesronde 1, 2 en 3 met technisch lezen
We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende doelenoverzicht taal en lezen (te vinden op de portal van De Noordwijkse Methode), vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.
Tijdens ronde 1: Start met hardop klassikaal samen de tekst technisch lezen. Daarna nogmaals met gebruik van afwisselende werkvormen.
Tijdens ronde 2 en 3 onderzoekend lezen: Nogmaals technisch lezen toevoegen met afwisselende werkvormen.

Voor suggesties, zie de werkvormenlijst technisch lezen hieronder. LET OP: De kinderen doen deze werkvormen zoveel mogelijk in kleine groepjes met elkaar.

Planning in je weekrooster
Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leeseffect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 45 minuten:
Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen met een actieve opdracht.

2 x 30 minuten:
Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:
Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vakateliers tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Hoe evalueer je de leesdoelen met je leerlingen
Aan het einde van de week reflecteer je op de doelen van die week in ronde vier. Je kunt deze ronde apart doen, of koppelen aan ronde 3. Kies zelf welke doelen je relevant vindt voor jouw groep en wilt evalueren.
Er zijn vier evaluatie opdrachten opgenomen in het tekstboekje, verdeeld over de 10 themaweken. Twee keer per thema is een woordschat testje. Test de woorden die jouw groep nog lastig vindt. Gebruik hierbij de BAK/WAK.
Twee keer per thema is er een evaluatie schrijfopdracht: Hierin komen schriftelijke taaldoelen aan bod. Let bij de evaluatie als extra evaluatiepunt op het goed toepassen van relevante spelling categorieën.

Technisch lezen

Het belang van technisch lezen
Om technisch lezen tot leven te laten komen in de klas, hebben wij verschillende werkvormen op een rijtje gezet. Deze helpen kinderen het plezier in lezen te ontdekken en actief te lezen.

Inspiratielijst werkvormen technisch lezen

Voorlezen
Lees voor uit een prentenboek of verhaal.

Duolezen
De kinderen lezen in tweetallen.

Tutorlezen
Laat een sterke lezer met een zwakke lezer lezen. Zij lezen als duo de tekst.

Koorlezen
Lees samen met de klas hardop.

(Letter)bingo
Speel bingo met eenvoudige letters en woorden: wanneer de kinderen deze letter of dit specifieke woord in de tekst tegenkomen, steken ze hun hand op/hun tong uit/gaan ze staan/draaien ze een rondje etc.

Leeskring
De kinderen zitten in de kring. Laat elk kind steeds een stukje voorlezen. Spreek een woord/gebaar af waarop de kinderen weten dat de volgende aan de beurt is. Moeilijker maken? De kinderen in de kring op komen op willekeurige volgorde aan de beurt, waardoor ze steeds hun aandacht erbij moeten blijven houden.

Vreemde stem
De kinderen lezen met een gekke stem. Dit kan individueel, maar is natuurlijk veel leuker in een tweetal of klein groepje!

Leesestafette
Laat kinderen om de beurt een zin of stukje tekst lezen. Wanneer een nieuwe naam genoemd wordt, is de volgende aan de beurt om te lezen.

Mandjeslezen
Deel verschillende mandjes met verschillende leesopdrachten uit. Zo kan het mandje bijvoorbeeld strips, informatieboeken, prentenboeken, sprookjes, gedichten bevatten van een bepaald thema.

Leescircuit
Kies voor verschillende leesspelletjes of verschillende teksten per groepje. De kinderen rouleren.

Leesfeest
De kinderen kiezen zelf een (veilige) plek in de klas. Zittend of liggend onder tafel, naast de kast, op de stoel van de juf, op de stoel van je buur, naast een vriend/vriendin. Heeft iedereen een plek gevonden? Timer aan en lezen maar!

Discolezen
Zet een muziekje aan. De kinderen mogen dansen achter hun stoel, zolang de muziek klinkt. Stopt de muziek? Dan lezen de kinderen een stukje tekst.

Theaterlezen
De kinderen verplaatsen zich in de verschillende personages van een verhaal. De kinderen krijgen een bepaalde rol en lezen de tekst in deze rol. Dit kan klassikaal, maar ook in groepjes.

Mix en ruil
Deze vorm is perfect voor lezen met woordkaartjes: kaartjes met aan de ene kant bijvoorbeeld een afbeelding en de andere kant één of meerdere woorden. De kinderen vormen dan willekeurige tweetallen. Hun maatje leest het woord en controleren met behulp van het plaatje of er goed gelezen is. Daarna wisselen ze van rol en leest de ander. Hebben ze beiden gelezen, dan wisselen ze van kaartje en gaan ze op zoek naar een nieuw maatje.

Papegaailezen (oude zin, nieuwe zin)
De kinderen lezen om de beurt twee zinnen hardop voor. De eerste zin is telkens een herhaling van de laatst gelezen zin door de vorige leerling. De tweede zin is een nieuwe zin.

Voorleesstoel
Laat na het (vrij of zelfstandig) lezen enkele kinderen een stukje voorlezen op de voorleesstoel. Dit kan een bureaustoel zijn of een andere leuke, bijzondere stoel. Stimuleer de kinderen te letten op intonatie, tempo, volume, het kijken naar het publiek enz.

Racelezen
Zet een timer (bijvoorbeeld 1 minuut). De kinderen lezen de tekst. Wanneer de timer gaat, houden zij hun vinger bij waar ze geëindigd zijn. Eventueel kunnen zij daarna hun eigen record proberen te verbeteren door nog een ronde te doen.

Leesspeurtocht
Verstop verschillende stukjes tekst door de klas. De kinderen zoeken de teksten en lezen de teksten wanneer ze deze hebben gevonden.

Leeswandeling
Hang verschillende stukjes tekst op door de klas. De kinderen lezen de teksten wanneer ze hier voorbijlopen.

Verbeterlezen
Lees een stukje tekst voor, de kinderen lezen mee. Maak af en toe een foutje (maak van het woordje ‘hond’ bijvoorbeeld ‘mama’) en laat kinderen hun hand opsteken/staan/een geluidje maken op het moment dat zij een foutje herkennen. Lees daarna de zin met het goede woord samen. Zo leren kinderen dat fouten maken niet erg is en fouten te herstellen zijn.

Letterdobbelen
Rol met een dobbelsteen met letters en laat kinderen een woord zoeken in de tekst met die bepaalde letter. Of laat kinderen de tekst lezen tot ze deze letter tegenkomen.

De letter van…
De kinderen gaan in de tekst op zoek naar een specifieke letter. Bijvoorbeeld de ‘m’. Hoeveel woorden vinden de kinderen met deze letter?

Woorden joggen
De kinderen joggen op hun plaats en lezen verschillende woorden, bijvoorbeeld van YouTube: (https://www.youtube.com/watch?v=fnSE_P5lMvY&list=PLdfJ-WvAMPTfRRNOzwnmcYbdjrZ21DzDA&index=2) (2:05 min)

Woorden meppen
Leg letterkaartjes neer en pak vliegenmeppers. Iemand noemt een letter, de kinderen met vliegenmeppers meppen de betreffende letter. Wie is het snelst?

BAK/WAK-woordenlijsten

WAK-woordenlijst groep 5 Voeding en gezondheid

Voeding	**Lichaam en gezondheid**	**Handel en geld**
De kliekjes	De darm	De boodschappen
Het drinken	De hooikoorts	De supermarkt
De smaken	De gehoorgang	De winkelwagen
Halfvol (half vet)	De long	De reclametekst
Light (weinig vet)	De maag	De reclamefolder
Mager (weinig vet)	De zintuigen	Kostbaar
Vol (veel vet)	De lever	Voordelig
Zuur	De nier	
Gezond	De oorschelp	
De houdbare producten	Het letsel	
De verse producten	De beschadiging	
Lusten	Ademloos	
	Het benauwd hebben	
	Naar adem snakken	
	Op adem komen	
	Ongeneeslijk	

WAK-woordenlijst groep 6 Voeding en gezondheid

Het lichaam	Het menselijk lichaam	De mitella
De dikke darm	**Voeding**	Mankeren – mankeerde – gemankeerd
De dunne darm	De consumptie	Herstellen – herstelde – hersteld
De slokdarm	De olijfolie	Bezweet
De luchtpijp	Het dieet	Bloederig
De kleine bloedsomloop	Het levensmiddel	Kwiek
De grote bloedsomloop	Biologisch	Het vocht

Het hart	**Gezondheid**	Je neus ophalen (verkoudheid)
Het slijmvlies	De lichaamstemperatuur	**Overig**
De beenderen	De ontlasting	De gft-container
De ruggengraat	De urine	Het restafval
De schedel	De ontsteking	Afval scheiden
Het bekken	De gehandicapte	Milieuvriendelijk
De romp	De handicap	Milieuschadelijk
Het geraamte	Gehandicapt	De opwarming van de aarde

Thema-woordenlijst groep 5-6 Voeding en gezondheid

Het lichaam	**Voeding**	**Gezondheid**
De spijsvertering	Gezond	Het slaapgebrek
De organen	Ongezond	Het geheugen
De enzymen	De suiker	Het zweet
Het microbioom	De calorieën	De ademhaling
De darmflora	De voedingsstoffen	De beweging
De longcapaciteit	De voedselketen	
De bloedsomloop	Het ecosysteem	**Overig**
De (slag)ader	De voedselkringloop	De reclame
De botten	De voedselverspilling	
De spieren		
Het skelet		
De hersenen		
De zuurstof		

Boekensuggesties

Informatieve boeken

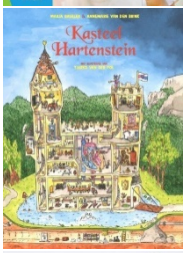
Een bordje gezond, *Katie Woolley & Ryan Wheatcroft*
Veel etenswaren zijn gezond én lekker. Lees van alles over gezonde voeding en hoe je lichaam je eten verteert. Met kleurenillustraties. Vanaf ca. 7 t/m 9 jaar.

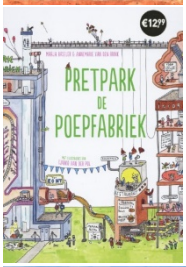
Waar komt die banaan vandaan?, *Marja Baeten*
Word je sterk van broccoli? En waarom zitten er pitten in een appel? Wat denk jij? Lees ook de antwoorden van vijf kinderen. Daarna volgt uitleg met tekeningen in kleur. Met ook kleurenfoto's. Vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar.

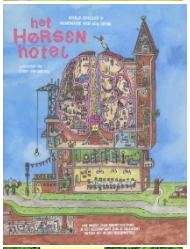
Lang leve je gezondheid!, *Bas Rompa*
Hoe blijf je gezond en waarom zijn veel bewegen en goede voeding daarbij belangrijk? Met een recept, Schijf van Vijf, en kleurenfoto's en -tekeningen. AVI-M5. Vanaf ca. 8 jaar.

Kasteel Hartenstein, *Annemarie van den Brink & Marja Baseler*
Hartsvrienden Mila en Amor reizen door de kamers van kasteel Hartenstein en ontdekken alle geheimen van een gezond hart. Met veel weetjes en tips en informatieve, grappige kleurenillustraties. Met hulp te lezen vanaf ca. 6 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar.

Pretpark de Poepfabriek, *Annemarie van den Brink & Marja Baseler*
Pim en Pollie maken van de Poepfabriek een pretpark, zodat hij open kan blijven. Je ontdekt er van alles over gezond eten en wat je maag, darmen en poepen daarmee te maken hebben. Met veel, ook grappige, kleurenillustraties, opdrachtjes en quiz. Met hulp vanaf ca. 6 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 t/m 10 jaar.

Het hersenhotel, *Annemarie van den Brink & Marja Baseler*
In het Hersenhotel kun je de werking van de hersenen van heel dichtbij bekijken. De familie Stein viert er het vijftigjarige huwelijksfeest van opa en oma. Grote uitgave met een verhaal, veel (ook grappige) kleurenillustraties, weetjes, testjes en zoekopdracht. Vanaf ca. 6 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 t/m 10 jaar.

Van mond tot kont, *Marcel Spanier*
Welke reis maakt een appel vanaf je mond tot aan je kont? Uitleg over de werking van de spijsvertering, met tips voor een spreekbeurt. Oblong uitgave met collageachtige kleurenillustraties en QR-code voor filmpje. Vanaf ca. 8 t/m 10 jaar.

Actief en fit, *Katie Woolley & Ryan Wheatcroft*
Hou je van buitenspelen en sporten? Lees wat je kunt doen om fit en gezond te blijven. Met een testje om te zien hoe fit je bent en kleurenillustraties. Vanaf ca. 7 t/m 9 jaar.

Groot weetjesboek over kleine mensen, *Stéphanie Ledu*
Wil je weten hoe je lichaam werkt? Kijk en lees van alles over de gezondheid, zintuigen en verzorging. Met kleine illustraties en een korte toelichting in een woord of zinnetje. Met kleine kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

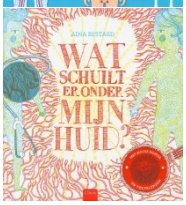
Kijk uit! Zo werken je zintuigen, *Leon Read*
Juul en de Weetjes-Beer vertellen hoe de zintuigen werken waarmee je kunt voelen, kijken, horen, ruiken en proeven. Met enkele speciale doorkijkbladzijden, lees- en gesprekstips en vrij gestileerde illustraties in egale kleuren. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

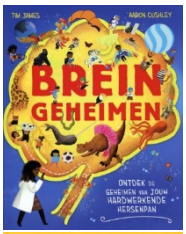
Een klein zaadje, *Veronica Pock*
Een klein zaadje valt in de herfst op de grond. Als het lente wordt, groeit het uit tot een plant met bloemen. Prentvertelling over de kringloop van de natuur, met sfeervolle collages in kleur en een korte poëtische tekst. Voorlezen vanaf ca. 6 jaar.

Zo werkt het menselijk lichaam, *Emmanuelle Lepetit*
Hoe zit je lichaam in elkaar en hoe werkt het? Aan bod komen het skelet, de huid, spieren, organen, spijvertering en de voortplanting. Met veel weetjes, tips voor opvoeders en schematische en grappige kleurentekeningen. Vanaf ca. 8 t/m 10 jaar.

Wat schuilt er onder mijn huid?, *Aina Bestard*
Hoe ziet je lichaam er vanbinnen uit? Met een rode, blauwe en groene lens zie je op de tekeningen spieren, botten, spijsvertering en ook een baby groeien! Met paginagrote kleurenillustraties in rood, blauw en groen. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Breingeheimen, *Tim James*
Wat gebeurt er met je hersenen als je slaapt? En waar komen emoties vandaan? Leer alles over de werking van het menselijk brein. Met illustraties in kleur. Vanaf ca. 9 jaar.

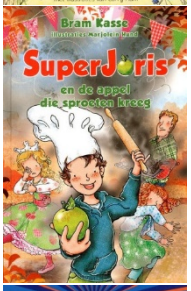

Knaag gezond, Geronimo!, *Geronimo Stilton*
Geronimo (ik-figuur) is te dik geworden. Hij gaat naar een lezing van Balansja Streefgewicht en krijgt allerlei tips over gezond eten. Met 'Het Knaag Gezond spel', een test en drie recepten. Vanaf ca. 8 tot 10 jaar.

Fictieve boeken

Jesse en de groentedraakjes, *Jeroen C. Muts*
Jesse logeert bij zijn opa en oma. Oma stuurt hem naar zolder als hij zijn spruitjes niet op wil eten. Daar ontdekt hij een doorgang naar de wereld van de groentedraakjes. Voorlezen vanaf ca. 7 jaar.

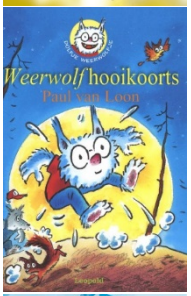
SuperJoris en de appel die sproeten kreeg, *Bram Kasse*
Joris wil zijn groente niet eten. Hij krijgt van mama een harde, groene appel. Pas als die op is, mag hij iets anders eten. Joris besluit kok te worden. Een superkok die alleen lekkere dingen maakt. AVI-M5. Vanaf ca. 8 jaar.

Een pretdag verpest, *Jørgen Hofmans*
Bert is jarig. Hij wil graag in de moestuin gaan werken. Dan blijkt alle groente weg te zijn. AVI-M4. Vanaf ca. 7 jaar.

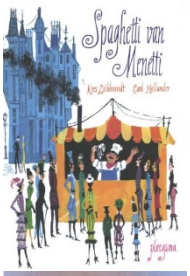
Drakenklauw en bloemensla, *Floortje Zwigtman*
In het dorp van Lara en Lars woont een heks. Ze maakt een toverdrank voor Lara en Lars. Nu is Lara niet meer verkouden. Zou ze echt een heks zijn? AVI-M4. Vanaf ca. 7 jaar.

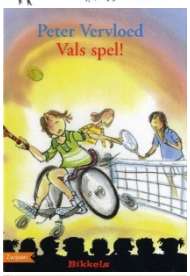
Weerwolfhooikoorts, *Paul van Loon*
Er heerst een gevaarlijk virus onder de weerwolven. Bij elke nies verliezen Dolfje en zijn vrienden haren. Samen met neef Leo gaat Dolfje op zoek naar een medicijn. Want is een kale weerwolf wel een weerwolf? Vanaf ca. 7,5 jaar.

Koen Kampioen: Het geheim van Broekie, *Fred Diks*
Er is een nieuw sportveld aangelegd. Het zal met een speciale voetbalwedstrijd geopend worden. Maar Koen heeft last van zijn rug. Zal Koen weer op tijd in vorm zijn? AVI-M5. Vanaf ca. 8 jaar.

Spaghetti van Menetti, *Kees Leibbrandt*
Wanneer Menetti in Spriet aankomt, blijken alle bewoners zo dun als een spriet te zijn. Hij besluit er iets aan te doen. Voorlezen vanaf ca. 5 jaar, zelf lezen vanaf ca. 8 jaar.

Vals spel!, *Peter Vervloed*
René zit sinds kort in een rolstoel. Hij was altijd gek op tennissen. Als hij een beetje aan de rolstoel gewend is, pakt hij het tennissen weer op. Dan daagt zijn vroegere rivaal hem uit! AVI-E5. Vanaf ca. 9 jaar.

Ieke en de brieventovenaar, *Cees van Roosmalen*
Ieke wordt gepest omdat haar vader in een rolstoel zit. Maar als zij het moeilijk heeft, komt er vaak een brief van een geheimzinnige tovenaar die haar troost. Vanaf ca. 8 jaar.

Moppenboeken

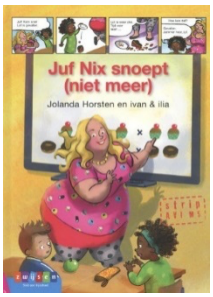

Kidsweek moppenboek: *Eten en drinken*
De leukste moppen en raadsels over eten en drinken uit de kinderkrant de Kidsweek. Met kleine gestileerde figuurtjes in zwart-wit. Makkelijk te lezen. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Stripverhalen

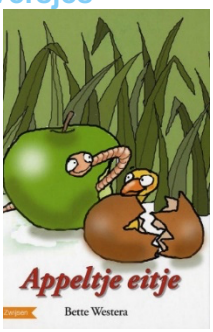

Het mooiste gips, *Katy Farina*
Karen (6, ik-persoon) heeft nieuwe rolschaatsen. Ze kan skaten als de beste! Maar dan valt ze en moet naar het ziekenhuis. Ze heeft haar pols gebroken.Ze wil dat iedereen iets op haar gips schrijft. Stripverhaal in kleur. Vanaf ca. 8 jaar.

Juf Nix snoept (niet meer), *Jolanda Horsten*
Juf Nix houdt veel van snoepen. Ze is dan ook erg dik. Maar is dat wel gezond? Haar klas maakt zich zorgen. Kunnen ze hun juf gezonder laten leven. Strip met tekst in ballonnen. AVI-M5. Vanaf ca. 8 jaar.

Versjes

Appeltje eitje, *Bette Westera*
43 vrolijke versjes over eten en drinken. Met grappige zwart-witillustraties. AVI-M5. Vanaf ca. 8 jaar.

Liedsuggesties

Taart tafels vol taart, *Oliver Twist.*
https://www.youtube.com/watch?v=1KeDYji5OA4&list=RD1KeDYji5OA4&start_radio=1]

(En in het Engels: https://www.youtube.com/watch?v=zgdv7Ra_aW4)

Energie, *kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=t12Jsq5cmo8&list=RDt12Jsq5cmo8&start_radio=1

Kip, patat en appelmoes, *kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=5khPR0CiRtM&list=RD5khPR0CiRtM&start_radio=1

Pizza lied, *Andre van Duin*
https://www.youtube.com/watch?v=kTEEcxwBOMg

Fruiktshake, *Dirk Scheele*
https://www.youtube.com/watch?v=2Vyquf1hHWM

Morgen word ik vegetariër, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=lzS0PAfst58&list=RDlzS0PAfst58&start_radio=1

Konijneneten, *Bart Peeters*
https://www.youtube.com/watch?v=4XTTJVuQSCg&list=RD4XTTJVuQSCg&start_radio=1

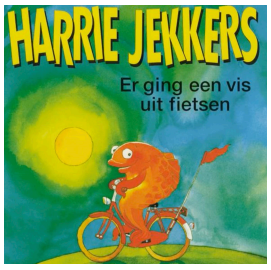
GROENTE IS GEZOND, *Zingverhalen*
https://www.youtube.com/watch?v=fUjgo1Urr9U&list=RDfUjgo1Urr9U&start_radio=1

Bewegen is gezond, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=QUMygc3_JWA&list=RDQUMygc3_JWA&start_radio=1

Kom eet je bie ba boe ba bord nu leeg, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=dj5KMqsAgEg&list=RDdj5KMqsAgEg&start_radio=1

De groenteman, *Harrie Jekkers*
https://www.youtube.com/watch?v=DSo7WPqGbdA&list=RDDSo7WPqGbdA&start_radio=1

Banaan, *Jeroen Schipper*
https://www.youtube.com/watch?v=hHKBEbc63gY&list=RDhHKBEbc63gY&start_radio=1

Ik hou van koek, *Koekiemonster*
https://www.youtube.com/watch?v=Bs9ep9I-2Ck&list=RDBs9ep9I-2Ck&start_radio=1

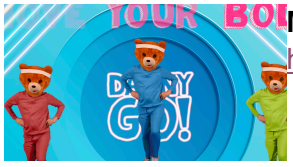
Snoep, *Ernst Bobbie en de rest*
https://youtu.be/SGyWTXhqjjs

Appels eten, *The Juniors*
https://youtu.be/WIKnteRKnAk

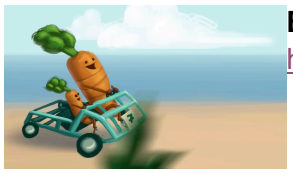
Radijs, *Amazing stroopwafels*
https://youtu.be/zoZd8UVPivo?si=h6IVXz_gLzZ36hJ2

Move Your Body!, *Danny Go!*
https://youtu.be/-y5yuLuw7KQ?si=8xvAs_GleKDnGpmp

Als je doorzet (Hersenen)
https://www.youtube.com/watch?v=k7kv-xCskHQ&t=14s

Broccoli en wortels, Vlaams instituut gezond leven
https://www.youtube.com/watch?v=Ir1ntycsJ0Y

Boterhammen Boogie, *Dirk Scheele*
https://www.youtube.com/watch?v=KljbBxWYOQg

Het spijsverteringslied
https://youtu.be/znZSzEVYvi4?si=KheqXLvbVsQO-ndk

The Digestive System
https://youtube.com/shorts/tt3ixpX2Hnk?si=12WdV3CTz2H8xdAk

Lijst met liedjes over voeding en gezondheid
https://open.spotify.com/playlist/1WoC4KikjJev2vGy8tsNot

Food glorious food, *ICE age 2*
https://www.youtube.com/watch?v=HUEu4r3cW8U

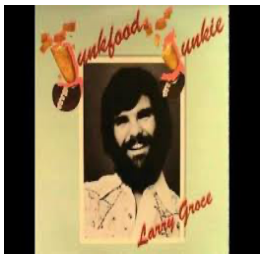
Konijneneten, *Bart Peeters*
https://www.youtube.com/watch?v=4XTTJVuQSCg&list=RD4XTTJVuQSCg&start_radio=1

Eat it, *Weird Al Yankovic*
https://www.youtube.com/watch?v=WBuszEbobq0&list=RDWBuszEbobq0&start_radio=1

Friet met Mayonaise, *Mike Vincent*
https://www.youtube.com/watch?v=X06Xj1kWjMo&list=RDX06Xj1kWjMo&start_radio=1

Junk food junkie (1976), *Larry Groce*
https://www.youtube.com/watch?v=jQnIL-XPerQ&list=RDjQnIL-XPerQ&start_radio=1

Vegetables, *The Beach Boys*
https://www.youtube.com/watch?v=kX5xIp7erJ0&list=RDkX5xIp7erJ0&start_radio=1

Uitgewerkte lessen

1. Smaken verschillen
   Sluit aan bij de startweek

3. Schijf van Vijf
   Sluit aan bij atelier voeding

5. Allergie en intolerantie
   Sluit aan bij atelier voeding

7. De groei van de hersenen
   Sluit aan bij atelier hersenen en leren

9. Corpus

11. Aardig eten
    Sluit aan bij atelier ecosysteem

2. Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden
   Sluit aan bij atelier voeding

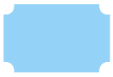
4. Poepposter
   Sluit aan bij atelier spijsvertering

6. Proefje waterzuivering
   Sluit aan bij atelier ecosysteem

8. Herbivoren, omnivoren en carnivoren
   Sluit aan bij atelier ecosysteem

10. Etiketten
    Sluit aan bij atelier voeding

Smaken verschillen

Informatieve tekst - proefje

Sluit aan bij de startweek

Bron:Miraflex.be

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Stappenplan proefje

Woordenschatwoorden bij de tekst

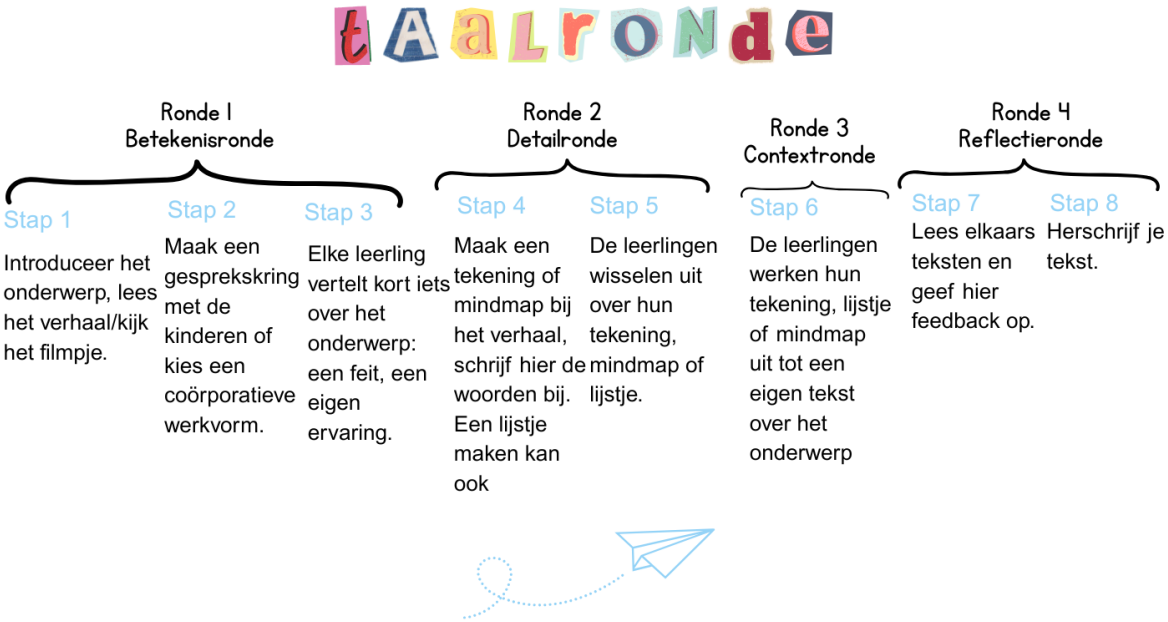
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* Het proefje. *Groep 6* Smaken verschillen. . *Overige moeilijke woorden:* De smaken, de smaaksensatie, het proefje, de augurk, zuur, fris, pittig, umami.

Materialen bij de les

- Pen en papier
- Bijlagen horend bij de les 📎.
- Ingrediënten voor het smaakproefje 📎, bijvoorbeeld: (satéprikkers met) honing, augurk, zoute nootjes, pure chocolade.

Uitleg taalronde

Deze tekst is gekoppeld aan een taalronde. Een taalronde is een samenhang van vertellen, luisteren, schrijven, lezen en taalbeschouwing. Hierbij staat centraal dat het plezier van ervaringen uitwisselen het vertrekpunt is. Hieronder volgt een korte uitleg van de taalronde en hoe we de verschillende opdrachten die horen bij een taalronde hebben onderverdeeld in de rondes van het onderzoekend lezen, de betekenisronde, de detailronde, de contextronde en de reflectieronde.

Combinatie van vertellen, luisteren, schrijven, lezen en taal
In gesprek met de kinderen over een bepaald onderwerp

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Taalronde stap 1: Introduceer het onderwerp

Introduceer het onderwerp. De kinderen gaan in gesprek over smaken. Daarna krijgt ieder groepje een A3-papier. De kinderen overleggen welk eten zij allemaal lekker vinden en welk eten zij allemaal niet lekker vinden. Op de linkerkant van het A3-vel schrijven de kinderen het lekkere eten op en op de rechterkant van het vel schrijven de kinderen het vieze eten op. Bespreek dit daarna klassikaal. Vindt iedereen hetzelfde eten lekker of vies? Is er ook eten wat jij vies vindt, maar iemand anders in de klas juist heel lekker? Introduceer hiermee het onderwerp: *smaken verschillen.*

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten*

	Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat zijn smaken? Wat zijn ingrediënten?

Voordat de kinderen doorgaan met de taalronde voeren ze eerst met samen met de leerkracht het proefje uit. De uitleg van het proefje is te vinden in de bijlagen 📎.

Voor stap 2 van de taalronde, kies uit een van de volgende werkvormen:

Snugger of kletspraat

De kinderen hebben net verschillende smaken geproefd: zoet, zout, zuur en bitter. Hebben de kinderen dit proefje staand of zittend uitgevoerd?

Zet de volgende stelling op het bord: *Je proeft minder als je staat.*
De kinderen denken na over de stelling, zijn ze het eens of oneens met de stelling? De kinderen lopen hiervoor naar de linker- of rechterkant van het lokaal (links = eens met de stelling en rechts = oneens met de stelling).

Kijk vervolgens met de kinderen de aflevering van Snugger of kletspraat: https://schooltv.nl/video-item/je-proeft-minder-als-je-staat-is-het-snugger-of-kletspraat (03:08 min). Eventueel kunnende kinderen nog opnieuw een ingrediënt uit het proefje proeven, maar dit keer staand in plaats van zittend. Proeven zeverschil?

Taalronde: Gesprekskring

De kinderen vormen een gesprekskring en luisteren naar elkaar terwijl ze in gesprek gaan over het onderwerp *smaken verschillen*. Ze vertellen wat ze al weten over bijzondere smaken.

Fluister-doorgeefspel.
De kinderen zitten in de kring. Eén van de kinderen fluistert een zin of een aantal woorden die gaan over het onderwerp door in het oor van het kind naast hem/haar. Hij/zij fluistert de zin weer door aan een ander kind. Ga door tot iedereen is geweest. Wat heeft het laatste kind verstaan? (Voorbeeld van een woordenreeks: augurk, pizza, tomaat, ui).

Taalronde stap 3: Feit of eigen ervaring

De kinderen zitten in een kring en vertellen één voor één iets over hun favoriete eten (of smaak) en hun minst favoriete eten (of smaak). Denk aan een feit dat ze kennen, of een eigen ervaring die ermee te maken heeft. Ze delen korte verhalen, gedachten of weetjes met de klas, zodat er een beeld ontstaat van wat iedereen al weet of heeft meegemaakt. Bij een grote groep kunnen de kinderen eerst in tweetallen of drietallen overleggen om hun ideeën te bespreken. Daarna delen een paar groepjes hun leukste of meest opvallende feit of ervaring in de kring.

2 Detailronde

Taalbegrippen	Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. Ik kan een kort gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. *Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (teksten van 5 à 10 minuten). Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Mogen smaken verschillen? Hoe komt het dat je verschillende smaken kunt proeven? Hoe komt het dat je sommige smaken soms beter kan proeven dan andere smaken? Proef je elke smaak met een ander gedeelte van je tong?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen vies en lekker? Wat vinden mijn klasgenootjes heel lekker en ik juist heel vies? En andersom?

Taalronde stap 4: Mindmap

De kinderen maken een mindmap over de vier smaken (zoet, zout, zuur en bitter). De kinderen geven in hun mindmap omschrijvingen en uitleg over de smaken. Ook geven de kinderen verschillende voorbeelden.

Taalronde stap 5: Uitwisselen

De kinderen gaan in tweetallen uitwisselen wat ze hebben beschreven in hun mindmap. Welke overeenkomsten en verschillen zien de kinderen tussen de gemaakte mindmaps?

Ga vervolgens in gesprek met de kinderen over het spreekwoord: ‘Smaken verschillen’. Wat betekent dit volgens de kinderen? En wanneer kun je dit spreekwoord nog meer gebruiken? (Bijvoorbeeld: in een kledingwinkel vind jij een shirtje heel mooi maar jouw vriend niet. Smaken verschillen!).

Extra: Smaken op de tong

De kinderen krijgen de vraag over hoe zij denken dat je verschillende smaken kunt proeven. Hoe komt het dat je sommige smaken soms beter kan proeven dan andere smaken? Laat de volgende afbeelding zien op het bord:

Deze afbeelding wordt in veel biologieboeken gebruikt. Maar klopt dit eigenlijk wel? De kinderen proberen de verschillende smaken deze keer opnieuw te raden, maar dan alleen met het puntje van hun tong. Kunnen de kinderen er nog steeds achterkomen welke smaken ze proeven?

Aanvullend filmpje: https://schooltv.nl/video-item/proef-je-overal-in-je-mond-een-andere-smaak-smaakpapillen-zitten-overal (03:03 min)

3 Contextronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. Ik kan een kort gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. Ik kan informatie verzamelen door het houden van een vraaggesprek/interview. *Luisteren* Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

	Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot. Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan eenvoudige signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen. **Tekstsoort schrijven** *Informatieve tekst* Recept Informatieve tekst *Opiniërende tekst* Interview

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Perspectief nemen: Wat vindt mijn klasgenoot lekker en vies?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen deze smaken? Als ik twee lekkere ingrediënten met elkaar combineer, wat voor gerecht is het dan samen?

Waardebepaling: Waarom mogen smaken verschillen?

Persoonlijke relevantie: Wat vind ik lekker en wat vind ik vies? Wat is mijn favoriete smaak? Welk gerecht zou ik graag eens willen proberen en waarom? Durf ik vaak nieuwe smaken te proberen, waarom wel/niet?

Creatief denken: Bedenk een nieuw gerecht met verschillende smaken. Bedenk een nieuw gerecht waarbij je twee lekkere gerechten met elkaar combineert.
Creatief denken:

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Taalronde stap 6: Uitwerken

De kinderen beschrijven hun mening over verschillende smaken (zoet, zuur, zout, bitter). Ze doen dit met behulp van de mindmap uit ronde 2. De kinderen leggen uit waarom ze bepaalde dingen lekker of juist vies vinden. Vervolgens verwerken ze één of meerdere Denkvragen (Denkbubbels) in hun tekst, zoals:

- *Wat betekent dit voor mij?* (*Persoonlijke relevantie*)
- *Waarom is dit belangrijk?* (*Waardebepaling*)
- *Wat zou een ander hiervan vinden?* (*Perspectief nemen*)

Verdiepingsopdracht: Mijn favoriete eten

De kinderen bedenken een nieuw, gek gerecht door twee van hun favoriete etenswaren te combineren. De kinderen tekenen hun gerecht (bijvoorbeeld “pindakaaslasagne” of “komkommerpannenkoek”). De kinderen geven hun gerecht een originele naam en schrijven deze bij de tekening. Ook schrijven de kinderen de gebruikte ingrediënten op en schrijven ze een korte uitleg: “Waarom zou ik dit (niet) willen proeven?” De kinderen zorgen ervoor dat er minimaal drie verschillende smaken (zoet, zout, zuur, bitter) in hun gerecht zitten.
Sterke schrijvers bedenken daarnaast een reclamezin om anderen te overtuigen het gerecht te proeven.

Verdiepingsopdracht: Topchef in de klas

De kinderen bedenken een origineel, nieuw gerecht. De kinderen schrijven op welke ingrediënten nodig zijn. De kinderen leggen uit waarom ze juist voor deze combinatie kiezen.
De kinderen schrijven een kort stappenplan met minimaal 3 signaalwoorden (zoals eerst, daarna, tenslotte) om uit te leggen hoe je het gerecht maakt.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen in een gesprek hun mening geven? Kunnen de kinderen nieuwe moeilijke woorden herhalen?

Taalronde stap 7: Bekijken en complimenten geven

De kinderen bekijken elkaars gemaakte gerecht en geven hier een feedback op aan de hand van een checklistje dat op het bord staat. (Tip: schrijf als leerkracht zelf doelen op die je belangrijk vindt om te toetsen).

Taalronde stap 8: Herschrijven

De kinderen herschrijven hun stappenplan met de feedback die ze hebben gekregen van hun klasgenoot.

Opdracht: Woordenschatspel: Ik maak een nieuw gerecht en daar gaat bij…:

De kinderen spelen het spel ‘Ik maak een nieuw gerecht en daar gaat bij…’ (werkt hetzelfde als *Ik ga op vakantie en ik neem mee…),* maar dan met de nieuwe woorden die de kinderen deze les hebben geleerd (de verschillende ingrediënten en smaken).

Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden

Amuserende tekst – Fantasieverhaal

Sluit aan bij atelier voeding

De groene smoothie van mama

Het was zaterdagochtend. Sam werd wakker van het gerommel in de keuken. Dat kon maar één ding betekenen: zijn moeder had weer een *gezond experiment*.
“Kom op jongen!” riep ze. “Vandaag gaan we gezond doen. Je moet eten wat de pot schaft!”
Sam strompelde naar beneden en keek met één oog naar het glas dat op hem stond te wachten. Een dikke, groene, bubbelende smoothie.
“Wat de boer niet kent, dat eet hij niet,” zei Sam voorzichtig.
“Onzin,” zei zijn moeder. “Het zit vol vezels, vitaminen en… eh, spinazie en…sardientjes!”
“Ik zie er vis noch vlees in,” mompelde Sam. Hij nam één slok… en spuugde het meteen uit.
“Je hebt er echt roet in het eten gegooid, mam. Ik had zin in pannenkoeken als ontbijt.”
Na het ontbijt gingen ze samen naar de sportschool. Mama had bedacht dat het tijd was voor een gezinsbootcamp. Sam voelde zich na drie jumping jacks al alsof hij honger als een paard had, maar zijn moeder huppelde vrolijk door alsof ze zo gezond als een vis was.
Tijdens de push-ups viel Sam languit op zijn matje. “Mama,” kreunde hij, “ik ben kapot.”
“Niet zeuren. Appeltje eitje!” zei ze opgewekt, terwijl ze een burpee deed.
“Voor jou misschien,” pufte Sam. “Voor mij is dit mosterd na de maaltijd. Ik had beter gewoon in bed kunnen blijven liggen.”
Na afloop kreeg hij een beloning: een tweede groene smoothie. Deze keer met broccoli, banaan en… augurk?
Sam keek ernaar, zuchtte diep en nam een slok. “Tja,” zei hij met een grimas, “door de zure appel heen bijten, hè?”
Zijn moeder lachte. “Ach joh, straks ben je er blij mee.”
Sam trok een gezicht alsof hij een citroen had gegeten. “Zeker, als ik met de gebakken peren zit op het toilet!”

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Amuserende tekst* Fantasieverhaal

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe (spreek)woorden. Ik kan nieuwe (spreek)woorden toepassen in de juiste context. *WAK* *Groep 5* - *Groep 6* Het experiment. *Overige moeilijke woorden:* De overlevingspoging, de jumping jacks, de push-ups, de burpee, de smoothie. *Verschillende spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden.*

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik herken beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik). *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaan alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden over? Waar gaat de tekst over?

Opdracht: Onderstreep

De kinderen lezen de tekst samen met de leraar. De kinderen onderstrepen alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden die ze in de tekst lezen. Tot hoeveel spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden komen jullie?

Antwoorden:

1. Je moet eten wat de pot schaft
2. Wat de boer niet kent dat eet hij niet
3. Vis noch vlees
4. Roet in het eten gooien
5. Honger als een paard hebben
6. Zo gezond als een vis
7. Appeltje eitje
8. Mosterd na de maaltijd
9. Door de zure appel heen bijten
10. Met de gebakken peren zitten

Opdracht: spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen lezen (deel 1)

De kinderen lezen de spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen 📎. Dit gebeurt klassikaal en steeds om de beurt. Steeds leest een ander kind een zin voor, zodat iedereen oefent met technisch lezen.
Vervolgens vertellen de kinderen wat hen opvalt. Waar gaan alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden over? Wat is het onderwerp?

Opdracht: kleur geven (deel 2)

De kinderen werken in tweetallen. Ze overleggen samen bij welke spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen ze denken de betekenis te weten. Deze spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen geven de kinderen een kleur. Daarna bespreekt de groep klassikaal de gekozen spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen. Welke zinnen blijven er over? Wat zou de betekenis kunnen zijn van deze spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen? Er hoeft niet bij alle zinnen uitgebreid stilgestaan te worden; de leerkracht kiest de spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen die het belangrijkst zijn.

2 Detailronde

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe (spreek)woorden.
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik herken beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Zijn er gezegdes, uitdrukkingen en spreekwoorden die letterlijk worden bedoeld? Welke zijn dit?

Verbanden leggen: Welke spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden zie je op de kijkplaat?

Opdracht: Kijkplaat

De kinderen kijken naar de kijkplaat die te zien is op het digibord 📎. De kinderen werken voor deze opdracht in tweetallen. Geef de kinderen 5 minuten de tijd om de kijkplaat goed te bekijken. Welke spreekwoorden, gezegdes en uitdrukkingen kunnen ze uit de kijkplaat halen? De kinderen kunnen het spiekblad met de verschillende spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen hiervoor gebruiken 📎.

Antwoorden: de afgebeelde spreekwoorden

1. Eten als een wolf

Linksonder: Een echte wolf zit aan tafel en eet gulzig een stuk vlees.

2. Appeltje met iemand te schillen hebben

Rechts: Een vrouw in een schort is een appel aan het schillen.

3. Met lange tanden eten

Midden-rechts: Een jongen kijkt zuur naar zijn bord met een halve appel.

4. Je moet eten wat de pot schaft

Midden: Een meisje met een boos gezicht krijgt spruitjes en kijkt er ongelukkig naar.

5. Het oog is groter dan de maag

Helemaal rechts op tafel: Een enorm hoge stapel eten (kippenpoten) op één bord.

6. De deksel op je neus krijgen

Linksachter: Een man doet een pan open en krijgt de deksel tegen zijn gezicht.

7. Roet in het eten gooien

Zelfde man als bij de deksel: Zwarte rook komt uit de pan – het eten is verpest.

8. Iemand de oren van het hoofd eten

Linksonder: De jongen met spaghetti eet zó gulzig en praat tegelijk, alsof hij alles in één keer op wil eten.

Opdracht: Betekenis van de spreekwoorden

De kinderen gaan op zoek naar de betekenis van de verschillende spreekwoorden die ze hebben gevonden op de kijkplaat. Deze kunnen ze via het internet vinden of in een (spreek)woordenboek. De kinderen schrijven de betekenis van de spreekwoorden op in hun schrift. Dit mogen ze in tweetallen doen. De kinderen wisselen naderhand hun bevindingen uit met een ander tweetal.

3 Contextronde

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Woordenschat	Ik kan nieuwe (spreek)woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Amuserende tekst* Fantasieverhaal Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
*Kritisch denken: I*s onze gekozen zin een spreekwoord, uitdrukking of een gezegde?

Perspectief nemen: Waarom zouden mensen vroeger spreekwoorden, uitdrukking of gezegden hebben bedacht?

Verbanden leggen: Welke spreekwoorden, uitdrukkingen of gezegden kunnen in beide categorieën staan?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat je kennis hebt van verschillende spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden?

Persoonlijke relevantie: Wat is mijn favoriete spreekwoord, uitdrukking of gezegde?

Creatief denken: Bedenk je eigen uitdrukking, spreekwoord of gezegde.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Spreekwoorden verbeelden

De kinderen gaan een tekening maken van hun spreekwoord en schrijven hier een fantasieverhaal bij waarin ze het spreekwoord verwerken.

Verdiepingsopdracht: zelf een uitdrukking bedenken

De kinderen bedenken zelf een uitdrukking, spreekwoord of gezegde dat te maken heeft met voeding. Ze denken na of het een spreekwoord, een uitdrukking of een gezegde is en wat de betekenis daarvan is. De kinderen maken een tekening van hun eigen bedachte uitdrukking, spreekwoord of gezegde. Of: de kinderen zoeken op internet een Engelstalig (of anderstalig) spreekwoord, uitdrukking of gezegde over voeding en maken daar een tekening bij.

Opdracht: Spreekwoordendetectives

De kinderen kruipen in de rol van taaldetective. Elke groep krijgt een mysterieuze envelop met daarin een stapel spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden (stop een aantal spreekwoorden in de envelop die je kiest uit de lijst 📎). Aan hen de taak: onderzoek en presenteer!

1. De kinderen zoeken per spreekwoord, uitdrukking of gezegde op wat het betekent. Ze schrijven de uitleg op in hun ‘detectiveboekje’ en letten goed op spelling en duidelijk schrijven.
2. Daarna kiest elk groepje één favoriet: een zin die ze grappig, bijzonder of herkenbaar vinden. Ze beantwoorden:
   - Is het een spreekwoord, een gezegde of een uitdrukking?
   - Wat betekent het letterlijk?
   - En wat betekent het figuurlijk?
3. De kinderen presenteren hun favoriete zin als echte taaldetectives. Ze mogen dit creatief doen:
   - Als mini-rolspel
   - Met een tekening
   - Of als raadsel voor de rest van de klas: “Welk spreekwoord zijn wij?”
4. Klassikaal wordt er geraden welk raadsel de kinderen uitbeelden. Zo bouwen de kinderen samen aan een bonte verzameling taalparels!

Verdiepingsopdracht: Eigen spreekwoord

De kinderen bedenken een gloednieuw spreekwoord of gezegde dat te maken heeft met voeding of gezondheid.
Ze denken na over:

- Wat willen we ermee zeggen?
- Is het een wijsheid, een grapje of een waarschuwing?
- Past het beter als spreekwoord, gezegde of uitdrukking?

Daarna:

1. Schrijven de kinderen hun spreekwoord op.

2. Bedenken ze een betekenis.
3. Maken ze een tekening of cartoon van de letterlijke betekenis.
4. Schrijven ze een korte situatie waarin iemand dit spreekwoord zou kunnen gebruiken.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

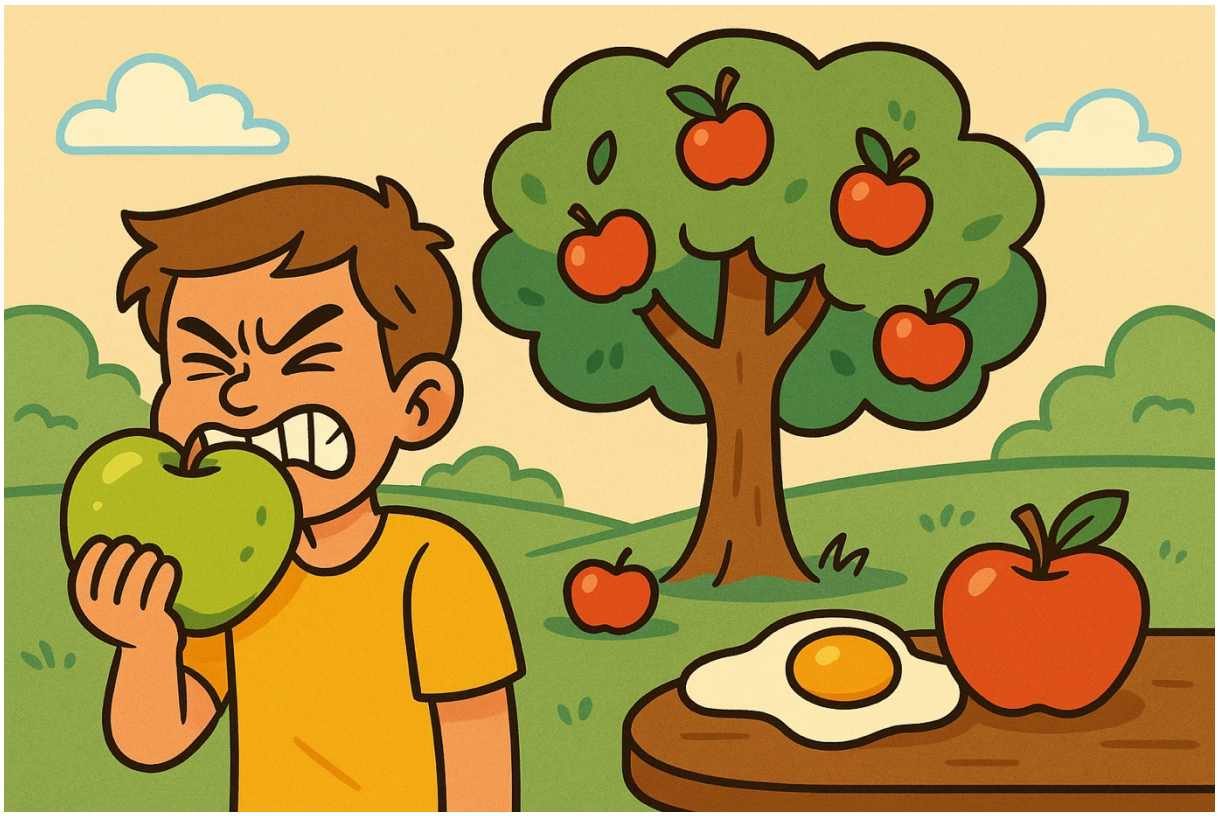
Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *Verschillende nieuwe (spreek)woorden.*
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen uitdrukkingen, gezegden en spreekwoorden van elkaar onderscheiden? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Appels, appels, appels

De kinderen krijgen de kijkplaat te zien op het bord. De kinderen krijgen 1 minuut de tijd om de spreekwoorden (me het onderwerp appels) uit de kijkplaat te halen. Ze mogen dit in tweetallen doen.

Antwoorden: Even door de zure appel heen bijten, appeltje eitje, de appel valt niet ver van de boom.

Bespreek ook met elkaar wat de betekenis is van deze spreekwoorden.

Opdracht: Woordenschatspel ‘Associëren’

De kinderen zeggen zo snel mogelijk wat er in hen opkomt bij het (spreek)woord …

Schijf van Vijf

Informatieve tekst – Informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier voeding

De schijf van Vijf
De Schijf van Vijf bestaat uit vijf vakken, met in elk vak een groep voedingsmiddelen. Voor deze voedingsmiddelen worden ook aanbevolen hoeveelheden gegeven. Dat zijn de hoeveelheden die je elke dag ongeveer nodig hebt om alle voedingsstoffen binnen te krijgen. Er zijn ook voedingsmiddelen die niet in de Schijf van Vijf staan. Dat zijn voedingsmiddelen die je niet echt nodig hebt, zoals chips en snoep. Maar ook voedingsmiddelen waar gezondere alternatieven van zijn, staan niet in de Schijf van Vijf. Denk bijvoorbeeld aan witbrood, bruin brood is namelijk gezonder.

De Schijf van Vijf is opgedeeld in vijf vakken:

1. **Groente & fruit:** Stukken fruit, zoals appel, banaan of mandarijn staan allemaal in de Schijf van Vijf. Appelmoes en andere fruitmoes niet, er zit veel suiker in en je eet/drinkt er makkelijk te veel van.

2. **Smeer- en bereidingsvetten:** Halvarine voor op brood en olijfolie zijn voorbeelden van Schijfkeuzes, omdat ze veel gezond (onverzadigd) vet bevatten. Roomboter en kokosolie bevatten veel ongezonde vetten, waardoor ze niet in de Schijf van Vijf staan.

3. **Zuivel, noten, peulvruchten, vis, vlees en ei:** De pure en minder bewerkte varianten staan vaak in de Schijf van Vijf, zoals 100% pindakaas of magere en halfvolle yoghurt. Producten die er niet in staan veel verzadigd (ongezond) vet, of het zijn producten waar zout of suiker aan is toegevoegd. Vruchtenkwark of gezouten noten zijn voorbeelden van producten die buiten de Schijf van Vijf vallen.

4. **Brood, graanproducten en aardappelen:** Volkoren producten staan in de Schijf van Vijf, net als de onbewerkte aardappelen. Patat, witbrood en witte rijst staan buiten de Schijf van Vijf omdat die minder gezond zijn.

5. **Dranken:** Water, magere en halfvolle melk en thee zonder suiker zijn gezond en staan in de Schijf van Vijf. In sap, zoete zuiveldrank en frisdrank zit veel suiker; deze dranken staan daarom buiten de Schijf van Vijf.

Extra's
Alles waar veel zout, suiker en ongezond vet in zit valt buiten de Schijf van Vijf. Deze producten eet je omdat je ze lekker vindt, maar niet omdat je ze nodig hebt om gezond te blijven. Denk aan producten als snoep, koek, snacks en frisdranken. Dat ze buiten de Schijf van Vijf staan betekent niet dat je ze nooit meer mag eten of drinken. Wel is het beter voor je om ze niet te veel en niet te vaak te nemen.

Gezond kiezen
Het is dus het meest gezond om vooral uit de Schijf van Vijf te eten, en om niet te veel en niet te vaak buiten de Schijf van Vijf te kiezen. Ook is het belangrijk om uit alle vakken van de Schijf van Vijf te eten en om ervoor te zorgen dat je zoveel mogelijk variatie hebt binnen de Schijf van Vijf. Dan krijg je van alle verschillende voedingsstoffen voldoende binnen.

Wil je meer weten over de Schijf van Vijf? Kijk dan op www.voedingscentrum.nl

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over thema-onderwerp

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* De vrucht. *Groep 6* De olijfolie, *Overige moeilijke woorden:* Het eetgedrag, de calorieën, de voedingsmiddelen, de halvarine, de kokosolie, de verzadigde en onverzadigde vetten, bewerkt, de yoghurt, de vruchtenkwark, bewerkt, onbewerkt, de variatie.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- Pen/potlood, papier en/ of wisbordje

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Wat hoort er in de Schijf van Vijf?

De kinderen krijgen de eerste alinea van 'De Schijf van Vijf' voorgelezen. De teksten zijn nog niet uitgedeeld, anders kunnen ze het antwoord op deze opdracht al zien.

Voor deze opdracht werken de kinderen in tweetallen. Geef ieder tweetal een stuk papier, of laat ze tekenen / schrijven op hun wisbordje. De kinderen tekenen een cirkel. Ze krijgen twee minuten de tijd om zoveel mogelijk eten en drinken te tekenen (of op te schrijven) binnen de cirkel wat zij denken dat hoort in de Schijf van Vijf.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje 'technisch lezen'. Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. Bijvoorbeeld: En toen? En daarna?

	Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Mondeling taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is de Schijf van Vijf? Waarvoor is de Schijf van Vijf handig?

Opdracht: Schijf van Vijf

De kinderen weten na het lezen van de tekst goed wat in de Schijf van Vijf hoort. Print voor ieder kind de bijlage uit 📎. De kinderen schrijven per onderdeel minimaal twee etenswaren en/ of drinken op in elk vak van de Schijf van Vijf. Daarna laten ze hun Schijf van Vijf controleren door een klasgenoot. Klopt het wat de ander heeft geschreven in de vakken van de Schijf van Vijf?

Opdracht: Quiz

De kinderen doen de quiz over de Schijf van Vijf via het schoolontbijt.nl. Je kunt de quiz terugvinden via: HYPERLINK "https://www.schoolontbijt.nl/wpd/wp-content/uploads/2021/08/2-Schijf-van-Vijf-quiz.pdf"https://www.schoolontbijt.nl/wpd/wp-content/uploads/2021/08/2-Schijf-van-Vijf-quiz.pdf De kinderen schrijven de antwoorden van de quiz op in hun schrift of op hun wisbordje. Bespreek de antwoorden na elke vraag klassikaal.

Opdracht: CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO / LIB / IEP vragen 📎. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden

1. **B** – Je helpen gezond te eten en drinken
2. **A** – Appel en banaan
3. **B** – Omdat er veel suiker in zit
4. **B** – Halvarine en olijfolie
5. **C** – 100% pindakaas
6. **B** – Volkorenbrood
7. **C** – Omdat er veel suiker in zit
8. **A** – Water, melk en thee zonder suiker

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan mij houden aan de gespreksregels, zoals naar elkaar luisteren, wachten op je beurt. Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp. *Luisteren* Ik kan goed luisteren naar anderen. Ik kan de ander laten uitpraten. *Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat alle kaartjes nu bij de juiste schijf liggen? Welke kloppen wel en welke niet?

Verbanden leggen: Wat hoort wel bij de Schijf van Vijf en wat niet? Koppel het juiste woord aan de afbeelding. Welke omschrijving hoort bij welk eten of drinken?

Opdracht: Sorteren volgens de Schijf van Vijf

In de klas hangen vijf vellen papier (A3), elk met één onderdeel van de Schijf van Vijf: groente en fruit, smeer- en bereidingsvetten, zuivel/noten/peulvruchten/vis/vlees en ei, brood/graanproducten en aardappelen, en dranken.

De kinderen vormen groepjes van vijf. Ieder groepje staat bij een vel papier. De kinderen schrijven zo snel verschillende voedingsproducten op die horen bij de schijf waar ze bij staan. Op hoeveel voedingsproducten komen de kinderen binnen twee minuten? Daarna wisselen de groepjes door. De kinderen mogen de tekst erbij houden ter inspiratie, daarnaast vullen de kinderen de schijven aan met eigen suggesties.

Opdracht: Expert

De kinderen worden expert op een van de vijf schijven van de Schijf van Vijf. De kinderen kiezen hiervoor een schijf uit waar ze meer over willen weten en expert over willen worden. De kinderen schrijven een aantal zinnen over deze schijf, aan de hand van de gemaakte mindmap (zie vorige opdracht 'sorteren').. Welk eten en/of drinken hoort wel en juist niet thuis in deze schijf? De kinderen mogen hier eventueel het internet voor gebruiken.

Opdracht: Wat hoort waarbij?

De kinderen pakken een kaartje uit de stapel met kaartjes (van afbeeldingen van eten en drinken uit de bijlagen horend bij de les 'smaken verschillen' 📎). De kinderen werken voor deze opdracht in tweetallen. De kinderen bespreken wat er op het kaartje staat en leggen het kaartje op de juiste plek in de Schijf van Vijf 📎.

Koppel eventueel de moeilijke woorden met deze kaartjes.

- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste calorieën?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste verzadigde vetten?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste onverzadigde vetten?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste bewerkte voedingsmiddelen?

Tip om tot het antwoord te komen:
Maak een foto van de kaartjes die op tafel liggen(van afbeeldingen van eten en drinken uit de bijlagen horend bij de les 'smaken verschillen' 📎). Voeg deze foto toe aan ChatGPT. Kopieer en plak vervolgens deze prompt:

Je ziet hier een aantal afbeeldingen van eten en drinken. Kun je aan de hand van wat je ziet op deze afbeeldingen antwoord geven op de volgende vragen? Geef steeds 1 antwoord per vraag. De vragen zijn: In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste calorieën? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste verzadigde vetten? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste onverzadigde vetten? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste bewerkte voedingsmiddelen?

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Amuserende tekst* Dagboekfragment *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie verwerken in een overzichtelijke tabel (schijf van vijf).

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat zou een gezond alternatief zijn voor mijn ongezonde snack?

Perspectief nemen: Als de Schijf van vijf een persoon zou zijn, zou hij of zij dan tevreden zijn met jouw eetgewoonte?

Verbanden leggen: Welke producten horen nog meer bij deze schijf?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om gevarieerd en gezond te eten?

Persoonlijke relevantie: Hoe ziet mijn dagelijkse Schijf van vijf eruit?
Creatief denken: Pas jouw dagelijkse Schijf van vijf aan zodat je nog gezonder en gevarieerder eet.

Introductie

De kinderen pakken hun fruit- en of lunchbox uit hun tas. Ze vertellen in hun groepje over wat ze vandaag hebben meegekregen voor de fruit- en lunchpauze. Past al dit eten en drinken in de Schijf van Vijf? Welke wel en welke niet?

Opdracht: Eigen eetschema

De kinderen maken een weekplanning van wat zij normaal gesproken op een dag eten. Ze focussen hierbij op het ontbijt, de lunch, het avondeten en eventueel tussendoortjes. In hun voedingsschema schrijven ze op wat ze eten en op welk tijdstip. De kinderen gebruiken hiervoor bijvoorbeeld de voorbeeld weekplanning 📎.

Eventueel: Daarna tekenen de kinderen hun eigen Schijf van Vijf 📎 en vullen die in met producten die zij op een dag eten (de kinderen tekenen dit of knippen dit uit folders). Ze gebruiken hiervoor de bijlage 📎, die ze op A4- of A3-formaat hebben geprint.

Tot slot trekken de kinderen een conclusie uit hun eigen Schijf van Vijf: van welke producten zouden ze eigenlijk meer moeten eten? Waar tekenen ze de ongezonde tussendoortjes? En... kunnen ze daar ook een lekkere, gezonde vervanging voor bedenken?

Verdiepingsopdracht: Alternatief eetpatroon

De kinderen maken een alternatieve weekplanning waarin ze hun eetpatroon verbeteren. Ze denken na over gezonde vervangingen: welke producten kunnen ze beter wél of juist niet eten? Ze zorgen ervoor dat hun dag gevarieerd blijft en past binnen de Schijf van Vijf. De kinderen schrijven dus een advies om gezonder te eten naar zichzelf. De kinderen mogen voor inspiratie het internet raadplegen. Ze kunnen hiervoor bijvoorbeeld de '*Swap je mee'*– webpagina gebruiken van de Albert Heijn:
https://www.ah.nl/inspiratie/leefstijl/voeding/foodswaps.

Om het extra leuk te maken, maken de kinderen van hun ‘gezonde week’ een aantrekkelijke menukaart of illustreren ze hun dagmenu met tekeningen van het eten. Zo laten ze zien hoe gezond én lekker een goede dag eruit kan zien.

Evaluatietoets A –schrijven – groep 5

Naam:_____

Schrijf een dagboekfragment over wat jij de hele dag eet en drinkt.

Bron: Mavink.com

Opdracht: Eetdagboek

Checklist:

1. Ik heb bedacht wat ik de hele dag eet en drink.
2. Ik heb hier minimaal *12 zinnen* over geschreven.
3. Ik ben mijn dagboekfragment begonnen met de datum en: *Lief dagboek,*
4. Ik heb een moment gekozen om over te schrijven (ontbijt, lunch, avondeten), ik heb verteld wat ik at/dronk, met wie en hoe je dit vond.
5. Ik heb het fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.
6. Ik heb een tekening gemaakt van mijn eten en/of drinken.
7. Ik heb goed opgelet op welke woorden ik met een hoofdletter moet schrijven.
8. Ik heb tijdens het schrijven op de opmaak en de leesbaarheid van de tekst gelet.

Wanneer schrijf ik hoofdletters? Aan het begin van de zin en bij (plaats)namen.

Persoonlijke relevantie: Wat eet en drink jij op een dag?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe schrijf ik een dagboekfragment'' ernaast houden tijdens het schrijven .

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 5

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb een dagboekfragment geschreven over wat ik tijdens het ontbijt, lunch en/of avondeten heb gegeten.		
Ik heb *minimaal 12* zinnen geschreven.		
Bovenaan het dagboekfragment staat de datum vermeld.		
Ik ben begonnen met de tekst: *Lief dagboek,*		
In mijn dagboekfragment staat wat ik heb gegeten/gedronken, met wie en hoe ik het vond.		
Ik heb mijn fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.		
Aan het begin van de zin en bij (plaats)namen en ik hoofdletters geschreven.		
Ik heb een tekening gemaakt van wat ik eet en drink op een dag.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak en ik heb leesbaar geschreven.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

Evaluatietoets A –schrijven – groep 6

Naam:_____

Schrijf een dagboekfragment over wat jij de hele dag eet en drinkt.

Bron: Mavink.com

Opdracht: Eetdagboek

Checklist:

1. Ik heb bedacht wat ik de hele dag eet en drink.
2. Ik heb hier minimaal *14 zinnen* over geschreven.
3. Ik ben mijn dagboekfragment begonnen met de datum en: *Lief dagboek,*
4. Ik heb een moment gekozen om over te schrijven (ontbijt, lunch, avondeten), ik heb verteld wat ik at/dronk, met wie en hoe je dit vond.
5. Ik heb het fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.
6. Ik heb een tekening gemaakt van mijn eten en/of drinken.
7. Ik heb goed opgelet op welke woorden ik met een hoofdletter moet schrijven.
8. Ik heb tijdens het schrijven op de opmaak en de leesbaarheid van de tekst gelet.

Wanneer schrijf ik hoofdletters? Aan het begin van de zin en bij (plaats)namen.

Persoonlijke relevantie: Wat eet en drink jij op een dag?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe schrijf ik een dagboekfragment'' ernaast houden tijdens het schrijven .

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 6

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb een dagboekfragment geschreven over wat ik tijdens het ontbijt, lunch en/of avondeten heb gegeten.		
Ik heb *minimaal 14* zinnen geschreven.		
Bovenaan het dagboekfragment staat de datum vermeld.		
Ik ben begonnen met de tekst: *Lief dagboek,*		
In mijn dagboekfragment staat wat ik heb gegeten/gedronken, met wie en hoe ik het vond.		
Ik heb het woord *calorieën* op de juiste manier gebruikt in een zin.		
Ik heb mijn fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.		
Aan het begin van de zin en bij (plaats)namen en ik hoofdletters geschreven.		
Ik heb een tekening gemaakt van wat ik eet en drink op een dag.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak en ik heb leesbaar geschreven.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen).

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een verhaal vertellen over wat iets wat ze gezien, gehoord of gelezen hebben? Kunnen de kinderen hun mening delen met elkaar? Kennen de kinderen de betekenis van de moeilijke woorden?

Opdracht: reflecteren op de weekplanning

De kinderen werken in tweetallen. Ze leggen aan elkaar uit hoe hun eigen weekplanning eruitziet. Ze vertellen wat ze in een week eten, van welke schijf ze het meeste eten en van welke het minste. Ook vertellen ze wat ze eventueel nog willen veranderen aan hun eetpatroon. De ander luistert goed en stelt vragen. Daarna wisselen de kinderen van rol.

Opdracht: Evaluatietoets

De kinderen werken in tweetallen. Ze kijken elkaars geschreven persoonlijke verhaal (‘Wat eet en drink ik op een dag?’) na en gebruiken hiervoor de checklist bij de toets. Ze controleren of alle punten in het verhaal terugkomen en geven de andere tips over hoe ze het verhaal kunnen verbeteren.

Opdracht: Woordenschatspel: Geef een omschrijving

De kinderen pakken een kaartje uit de stapel met kaartjes (van afbeeldingen van eten en drinken uit de bijlagen horend bij de les ‘smaken verschillen’ 📎). De kinderen werken voor

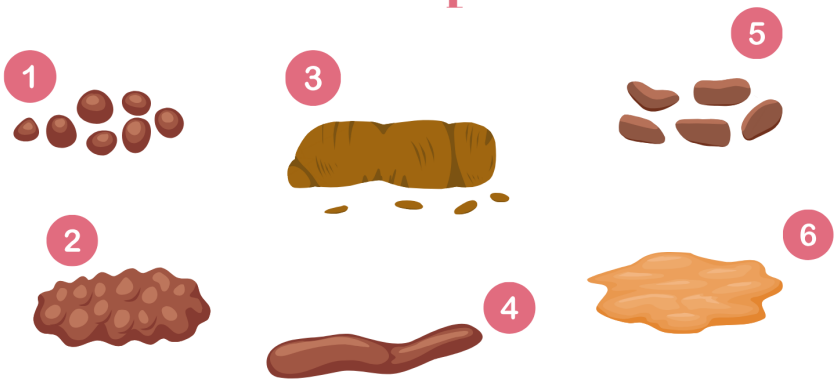
deze opdracht in tweetallen. De een geeft een omschrijving van het eten of drinken dat op het kaartje staat en de ander raadt om welk eten of drinken het gaat.
De kinderen koppelen aan deze kaartjes ook andere moeilijke woorden die ze deze les hebben geleerd (zoals: verzadigde en onverzadigde vetten, calorieën, bewerkt / onbewerkt eten).

Poepposter

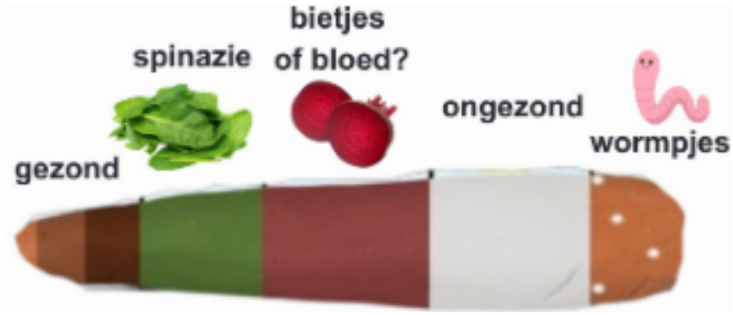
Informatieve tekst – Informatieve tekst en -poster

Sluit aan bij atelier spijsvertering

De Grote Poep Poster

Kleuren

Aanvullende tekst bij de poster

Iedereen moet elke dag naar de wc, en dat is maar goed ook! Poep is eigenlijk het afval dat je lichaam niet nodig heeft. Wat je eet en drinkt, gaat eerst door je maag en darmen. Daar haalt je lichaam alle goede stoffen uit, zoals vitaminen en energie. Wat overblijft, komt er aan de andere kant weer uit: poep!
Maar… poep is niet zomaar vies afval. Je poep kan heel veel vertellen over hoe gezond je bent.

De vormen van poep (nummers 1 t/m 6)

1. *Kleine harde keutels*
   Dit lijkt een beetje op konijnenkeutels. Het betekent vaak dat je te weinig water drinkt of te weinig vezels eet.
2. *Kruimelige, brokkelige poep*
   Poep die uit losse stukjes bestaat en kruimelig is. Ook dit kan wijzen op te weinig vezels of vocht.
3. *Gladde, worstvormige poep*
   Dit is de ideale poep! Mooi stevig en glad. Je darmen werken goed en je eet waarschijnlijk genoeg vezels en drinkt voldoende.
4. *Zachte, gladde slang*
   Ook gezond! Soms wat zachter, maar nog steeds prima. Dit kan gebeuren als je veel fruit of groente eet.
5. *Stukjes, maar wel zacht*
   Dit kan betekenen dat je darmen wat sneller werken dan normaal. Vaak is dit niet erg, maar als het vaak gebeurt kan je darmen van slag zijn.
6. *Waterige poep (diarree)*
   Dit is geen gezonde poep. Het betekent dat je darmen te snel werken en er te weinig vocht wordt opgenomen. Je kunt er buikpijn of uitdroging van krijgen.

De kleuren van poep

- Bruin: Dit is de normale en gezonde kleur.
- Groen: Komt vaak door spinazie of andere groenten, meestal niet erg.
- Rood: Dit kan door rode bieten komen, maar soms ook door bloed. Als het vaak rood is, moet je naar de dokter.
- Zwart of heel donker: Dit kan betekenen dat er iets mis is in je darmen of maag.
- Wit of grijzig: Dit is ongezond en moet altijd bekeken worden door een dokter.
- Met wormpjes: Wormpjes in je poep zijn vervelend, maar ze kunnen goed behandeld worden met medicijnen.

De zintuigen bij poep

- Voelen: Je voelt soms buikpijn of krampen als je moet poepen.
- Horen: Soms hoor je borrelende geluiden in je buik of een plons in de wc.
- Ruiken: Poep ruikt altijd, maar soms stinkt het extra erg als je ziek bent of iets bijzonders hebt gegeten.
- Zien: Door te kijken naar je poep kun je zien of hij gezond is.
- Proeven: Dit doe je natuurlijk nooit met poep!

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over (thema-)onderwerp Informatieve folder (poster)

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* - *Groep 6* De ontlasting, de slokdarm, de urine, het vocht, de dikke darm, de dunne darm, bloederig, *Overige moeilijke woorden:* De darmflora, gezond, ongezond, de anus.

Materialen bij de les

- Ontbijtkoek
- Water
- Weegschaal
- Pen, potlood, papier
- Volgapparatuur zoals een IPad
- Bijlagen horend bij de les 📎.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. *Spreken*

	Ik kan een verhaal vertellen over iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Welke soorten poep zijn er allemaal? Wat zie je, hoor je, voel je en ruik je tijdens het poepen?

Opdracht: Dobbelen

De kinderen mogen om de beurt met een dubbelsteen gooien met wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe erop 📎. De leerkracht stelt vervolgens een vraag over de poepposter die begint met het gegooide woord.

Tip: als je geen dobbelsteen hebt zet een rad op het digibord zodat de kinderen zelf kunnen draaien. https://wheelofnames.com/nl/

Stel de kinderen de vraag: Wat is de belangrijkste boodschap uit de poepposter?

Opdracht: Binnenkring - Buitenkring

De kinderen beantwoorden vragen over de poster in een binnenkring-buitenkring.
De kinderen beantwoorden de volgende vragen:

- Welke kleuren zijn volgens de poster normale en passende kleuren voor poep?
- Wat kunnen de witte puntjes in de poep zijn volgens de poster?
- Door welke twee dingen kunnen de kinderen rode poep krijgen volgens de poster?
- Welke twee soorten poep zijn gezond volgens de poster?
- Wat voor soort poep hebben de kinderen waarschijnlijk als ze iets raars hebben gegeten?

De binnen-buitenkring werkt zo:
De kinderen in de binnenste kring staan met hun rug naar buiten.
De kinderen in de buitenste kring staan tegenover een kind uit de binnenkring.
De kinderen bespreken een vraag met het kind tegenover hen.
Op een teken van de leerkracht schuift de buitenste kring één plaats door.
De kinderen krijgen zo steeds een nieuwe gesprekspartner.
Met deze nieuwe partner bespreken de kinderen de volgende vraag.

Opdracht: CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO / LIB / IEP vragen ✎. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.
Antwoorden: B, B, C, C, C

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Luisteren* Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht. Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. *Gesprekken* Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. *Spreken* Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat is volgens de poepposter gezonde poep? Hoe kan ik de poep het beste kleien? Wat is de betekenis van dit woord?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen de verschillende soorten poep? Waar kan je goede poep aan herkennen? Hoeveel lijkt mijn gekleide poep op de poep op de poster?

Opdracht: mini-woordenboekje maken

De kinderen maken een eigen mini-woordenboekje met moeilijke woorden uit de tekst. De kinderen schrijven minimaal vier moeilijke woorden in hun mini-woordenboekje.
Ze schijven het woord op.
Ze schrijven de betekenis van het woord op in eigen woorden.
Ze maken een zin met dit woord.
Ze maken een kleine tekening bij dit woord.

Opdracht: Ren naar de juiste poep

De afbeeldingen van de 6 soorten poep hangen door de klas heen. De volgende zinnen worden voor gelezen:

1. Mijn poep lijkt een beetje op konijnenkeutels. Ik drink niet genoeg water.
2. Mijn poep lijkt op dropjes die aan elkaar vastzitten. Het poepen doet een beetje pijn.
3. Mijn poep is net een maiskolf. Hij is zacht en heeft bobbels.
4. Mijn poep is glad en zacht, het lijkt op een worst.
5. Mijn poep is zacht en glad, maar soms ook met spetters.
6. Mijn poep is net als water. Ik heb wat verkeerds gegeten.

De kinderen rennen naar de juiste poep toe. De kinderen overleggen zelf over wat het juiste antwoord is.

3 Contextronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken* Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten*

	Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik heb een vlot schrijftempo. *Informatieve tekst* Informatieve tekst over een (thema)onderwerp *Visuele tekst* Poster
Studie-vaardigheden	Ik kan onderzoek doen op internet over een bepaald onderwerp.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat zou je allemaal nog meer willen weten over poep?

Perspectief nemen: Hoe zou het voor een ander zijn om jouw poep te zien of te ruiken als je niet hebt doorgespoeld?

Verbanden leggen: Als ik mijn eigen poep vergelijk met de poep op de poepposter. Waar lijkt mijn poep dan het meest op? Wat is het verschil tussen mensenpoep en dierenpoep? Op welke manier verschilt het darmstelsel van dit dier met het menselijk darmstelsel?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat we goed opletten op hoe onze poep eruit ziet?

Persoonlijke relevantie: Wat vind ik van poep? En waarom vind ik dat? Is mijn eigen poep gezond?

Creatief denken: Maak de mooiste nep-poep. Maak een vlog over poep.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Poeptest

De kinderen doen nu zelf de poeptest via: https://www.mlds.nl/poeptest/. Omdat het gaat om een uitslag over je gezondheid dienen de kinderen voor het resultaat een e-mailadres in te vullen. Als de kinderen een eigen mailadres hebben kun je daarvoor kiezen, anders is het aan te raden om hier een apart 'poepmailadres' voor aan te maken. Dan komen alle resultaten van de kinderen binnen via dit mailadres. Verzamel de antwoorden van de kinderen en print deze uit. De kinderen lezen hun eigen uitslag goed door, wat zegt hun poep over hun gezondheid? De kinderen schrijven hierover een korte informatieve tekst. Ze verwerken hierin de informatie die ze halen uit de poepposter.

Opdracht: Vlog over letten op poep

De kinderen denken zelf na waar hun poep op lijkt en schrijven dit kort op in hun schrift.
De kinderen maken daarna een vlog over waarom het belangrijk is om goed op poep te letten. De kinderen werken in groepjes van twee of drie. Elk groepje krijgt volgapparatuur, bijvoorbeeld een iPad. De kinderen zoeken van tevoren extra informatie op over poep. Een goede site hiervoor is het Poeppaleis: https://www.poeppaleis.nl/category/videos/ De kinderen krijgen ongeveer een half uur de tijd. In dit uur zoeken de kinderen informatie, bedenken een idee en maken de vlog. De vlog duurt maximaal vijf minuten.
De kinderen kunnen in de vlog ingaan op onderwerpen zoals de wc's op school, soorten poep, de spijsvertering en meer. De kinderen laten hun vlogs zien in de klas op het digibord. Bij tijdsgebrek kijken groepjes elkaars vlogs. De kinderen stellen vragen aan de vlogmakers. De vlogmakers beantwoorden de vragen. De kinderen geven elkaar ook tips en tops.

Verdiepingsopdracht: Expertrol

De kinderen maken niet alleen een vlog, maar nemen een expertrol aan. De kinderen presenteren hun vlog als een wetenschappelijk programma. De kinderen leggen medische of biologische termen uit op een begrijpelijke manier. De kinderen kunnen bijvoorbeeld doen alsof ze een dokter of wetenschapper zijn. De kinderen geven uitleg over gezonde poep en de spijsvertering.

Opdracht: Onderzoek naar dierenpoep

Studievaardigheden
De kinderen doen onderzoeken naar dierenpoep. Ze kiezen een dier uit en kijken een filmpje over de poep van dit dier. Eventueel kunnen de kinderen extra informatie proberen te vinden over de poep van dit dier op het internet. Hieronder staat een lijst met dierenfilmpjes waar de kinderen uit mogen kiezen.

- Stokstaartjes: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-stokstaartjes-een-nagel-in-de-poep (5:05 min)
- Dwergnijlpaard: https://schooltv.nl/video-item/de-poep-van-een-dwergnijlpaard-territorium-afbakenen-met-poep (5:45 min)
- Netpython: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-netpython-harige-ontlasting (5:33 min)

- Miereneter: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-miereneter-insecten-worden-fijngemalen-in-de-maag (5:11 min)
- Octopus: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-octopus-opgelost-in-water (6:08 min)
- Wisent: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-wisent-een-slanke-bizon (4:30 min)
- Nijlkrokodil: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-nijlkrokodil-een-keer-per-week-eten (7:24)
- Sporenschildpad: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-sporenschildpad-drol-onderzoeken-op-ziektes (4:20 min)
- Witte neushoorn: https://schooltv.nl/video-item/poep-van-een-witte-neushoorn-zijn-de-neushoorns-drachtig (6:21 min)

Vervolgens maken de kinderen een poepposter waarin ze de poep van de mens en de poep van het gekozen dier verwerken. De kinderen laten op de poster duidelijk zien wat de verschillen (en misschien zelfs overeenkomsten) zijn tussen de poep van de mens en de poep van het gekozen dier. Ook geven de kinderen op de poepposter minimaal drie feitjes over poep en een tip over hoe je zelf goed op de gezondheid kunt letten (door naar de poep te kijken). De kinderen maken de poster op papier of via Canva. De kinderen versieren de poster, zodat het aantrekkelijk is om naar te kijken.

Verdiepingsopdracht:

De kinderen onderzoeken hoe het darmstelsel van hun gekozen dier eruitziet. Op welke manier verschilt het darmstelsel van dit dier met het menselijk darmstelsel? De kinderen verwerken deze informatie op hun poepposter.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag. Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan mij houden aan de gespreksregels, zoals naar elkaar luisteren, wachten op je beurt. *Luisteren* Ik kan een vraag stellen aan de leerkracht of een ander kind dat iets vertelt.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken*

	Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen antwoord geven op een eenvoudige vraag en meedoen met een leergesprek? Kunnen de kinderen hun mening geven over hun eigen vlog?

Opdracht: Let op je poep

De kinderen gaan met de leraar in gesprek over poep en op je poep letten. De kinderen gaan in gesprek over een paar verdiepende vragen:

- Welke poep is gezond en welke poep is niet gezond?
- Wat moet je doen als je hebt gepoept?
- Wat wil je verder nog leren over poep?

Geef ieder kind een poepposter mee zodat ze deze kunnen ophangen in de wc bij hen thuis en hierover met hun ouders in gesprek kunnen gaan. Hang de poster ook op in de wc op school.

Opdracht: Woordenschatspel Doorfluisteren

De kinderen zitten in de kring en fluisteren om de beurt een woordenschat woord van deze week in het oor van degene die naast ze zit. Klopt het woord als iedereen geweest is? En wat betekent het woord precies?

Allergie en intolerantie

Informatieve tekst – Informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier voeding

Wat is het verschil tussen een allergie en intolerantie? De twee termen worden vaak door elkaar gehaald, maar toch verschillen de twee erg van elkaar. De overeenkomsten en verschillen worden uitgebreid uitgelegd via de digitale tekst van NPO kennis. Je vindt de tekst hier: https://npokennis.nl/story/432/wat-is-het-verschil-tussen-allergie-en-intolerantie

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst/thematekst

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* Het benauwd hebben. *Groep 6* De consumptie, het levensmiddel, actief, verteren. *Overige moeilijke woorden:* De voedingsstof, het voedingsmiddel, het eiwit, de allergie, de intolerantie, de eiwitten, de pollen, de indringers, het immuunsysteem, de antistoffen, de histamine, de klachten, de tintelingen, de misselijkheid, de afweersysteem, het bestanddeel, de lactose, het enzym, de auto-immuunziekte, de coeliakie, de allergenen, levensbedreigend, een anafylactische shock, de ademhaling, belemmeren, de huisarts, de bloedtest, de huidpriktest, het eetdagboek, de eliminatietest, de medicijnen, lactosevrij,

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- IPad of Chromebook (om tekst te lezen en informatie op te zoeken)

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: wie is er allergisch/heeft intoleranties?

Lees de tekst nog niet. De kinderen krijgen de vraag wie van hen een allergie of intolerantie heeft. De kinderen gaan hierover kort in gesprek met de leraar, waarvoor hebben ze een allergie/ zijn ze intolerant? Wat gebeurt er als ze dit wel eten/drinken?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten*

	Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Wat is een allergie? Wat is intolerantie? Wat zegt de tekst over mensen met een allergie of intolerantie?

Opdracht: Aantekeningen maken

De kinderen lezen de tekst via NPO kennis online via hun eigen IPad of Chromebook of via het digibord. De kinderen maken tijdens het lezen van de tekst steeds aantekeningen. Deze aantekeningen hebben de kinderen nodig tijdens de volgende opdracht.

Opdracht: mindmap maken

De kinderen maken in tweetallen twee kleine mindmaps: één over allergieën en één over intolerantie. Voor het maken van deze mindmaps gebruiken de kinderen de aantekeningen die ze hiervoor gemaakt hebben. Daarna maken de kinderen samen met de leerkracht een mindmap op het bord, zodat we met elkaar een zo groot mogelijke mindmap krijgen.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Luisteren* Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Algemeen Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen intolerantie en een allergie?

Kritisch denken: Zie je iets over het hoofd bij de raadsels? Wat gebeurt er in je lichaam als je een allergie hebt?

Opdracht: Double bubble map

De kinderen vullen een double bubble map in . Hierin maken ze duidelijk wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen allergieën en intolerantie.

Opdracht: mini-woordenboek

De kinderen maken een mini-woordenboekje van de moeilijke woorden uit de tekst. Ze mogen een woordenboek of online zoekmachine gebruiken om de betekenis van de woorden op te zoeken. Daarna bespreekt de groep dit klassikaal.

Opdracht: raadsels oplossen

Lees onderstaande raadsels een voor een voor. De kinderen lossen de raadsels zo snel mogelijk op. Bespreek pas na het tweede raadsel de antwoorden van de twee raadsels. De kinderen leggen uit waarom iets wel of niet waar is volgens hun.

Raadsel 1
Rik heeft een paar dagen geleden sinds lange tijd weer melk gedronken en is sinds gistermiddag enorm vermoeid. Hij kan zijn bed niet meer uitkomen. Drie weken geleden dronk hij nog een paar slokken melk, hij had toen nergens last van. Een paar dagen geleden dronk Rik drie glazen melk, hij had dorst. Is Rik allergisch of intolerant voor melk?

Antwoord
Rik is intolerant voor melk. Een veelvoorkomende klacht bij intolerantie is vermoeidheid, daarnaast kunnen deze klachten bij intolerantie pas laat optreden. Soms wel dagen na de inname van de melk. Ook kon Rik blijkbaar wel tegen een kleine hoeveelheid van het product, maar niet tegen 3 glazen. Ook dit is een teken van intolerantie.

Raadsel 2
Emma heeft een koekje gegeten en zag pas later dat er op de verpakking stond: Kan sporen van noten bevatten. Het koekje is net op en ze begint al enorm benauwd en misselijk te worden.
Is Emma allergisch of intolerant voor noten?

Antwoord
Emma krijgt meteen na de inname al een reactie, dit is typerend voor een allergie. Ook komen haar klachten veel voor bij een allergische reactie, namelijk misselijkheid en benauwdheid. Daarnaast kreeg ze de reactie al met echt een minimale inname van het product.

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan de spellingsregels toepassen. Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf. *Gebruik leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten. *Informatieve tekst* Informatiefolder Recept
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie opzoeken op het internet. Ik kan een onderzoeksvraag bedenken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat jouw bedachte oplossing echt zou kunnen werken? Waarom denk je dat? Hoe kan je dat onderzoeken?

Creatief denken: Bedenk zelf een oplossing om een allergische reactie op een product te verminderen.

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat we veel onderzoek doen naar allergische reacties?

Persoonlijke relevantie: Heb ik zelf (of ken ik iemand met) een allergische reactie op iets of ben ik intolerant voor iets?

Perspectief nemen: Hoe zou de wereld eruitzien als niemand allergisch kon zijn? Stel dat je overal allergisch voor zou zijn, wat zou je het moeilijkst vinden om te missen? Wat zou je doen als een klasgenoot ineens een heftige allergische reactie krijgt?

Verbanden leggen: Waarom kan iemand met een lactose-intolerantie wél een klein beetje melk verdragen en iemand met een koemelkallergie helemaal niet?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: oplossingen voor allergieën bedenken

Kinderen kunnen over hun allergie heen groeien, dit geldt helaas niet voor volwassenen. Tot nu toe is er nog geen behandeling waardoor de allergie verdwijnt. Maar hier komt misschien wel verandering in: onderzoekers van het UMC Utrecht testen de pindapleister. Dit is een pleister die je op je huid plakt en hierdoor vermindert de allergie. Bespreek dit met de kinderen voordat je uitleg geeft over de opdracht.
De kinderen kiezen één van onderstaande allergieën en verzinnen hier zelf een creatieve oplossing voor. Ze ontwerpen een product en schetsen dit op papier. Daarnaast leggen de kinderen kort uit tegen welke allergie het product helpt, hoe je het product gebruikt en wat de effecten zijn. Dit verwerken de kinderen in een informatiefolder over hun product.
In de informatiefolder gebruiken de kinderen sowieso de tussenkopjes *Hoe te gebruiken* en *Bijwerkingen*. Ze maken meerdere alinea's en letten op de opmaak. De kinderen schrijven de folder bijvoorbeeld op een gevouwen A4'tje: leg een A4 horizontaal neer en vouw dit in drie delen, zodat er een informatiefolder ontstaat.
Wanneer de kinderen eerder klaar zijn, kleuren ze de schets in.

Top 5 meest voorkomende voedselallergieën

1. Noten
2. Pinda's
3. Eieren
4. Koemelk
5. Groente & fruit

Verdiepingsopdracht: bedenk een onderzoeksvraag

Studievaardigheden

De kinderen bedenken zelf een onderzoeksvraag over allergieën. Ze halen hun onderzoeksvraag eerst door het vragenmachientje heen. Daarna gaan de kinderen zelf op zoek naar het antwoord op de vraag.
De kinderen kiezen zelf een verwerkingsvorm waarin ze het antwoord verwerken, bijvoorbeeld een informatiefolder, een vlog, een PowerPointpresentatie, een poster of een stripverhaal.

Opdracht: Het allergievriendelijke restaurant

De kinderen bedenken een eigen restaurant waar iedereen veilig kan eten, ook met een allergie of intolerantie. De kinderen kiezen drie gerechten voor het menu en zorgen dat ieder gerecht geschikt is voor minstens één veelvoorkomende allergie.
De kinderen geven elk gerecht een creatieve naam en schrijven erbij welke allergieën uitgesloten zijn. De kinderen ontwerpen een menukaart en bedenken zelf icoontjes of symbolen die laten zien voor wie het gerecht geschikt is.
De kinderen maken de menukaart aantrekkelijk met kleur, plaatjes en een duidelijke indeling.
De kinderen die eerder klaar zijn, ontwerpen ook een reclameposter of bedenken een slogan voor hun restaurant.

De kinderen mogen voor deze opdracht het internet gebruiken.

Verdiepingsopdracht: Allergie-alert plan

De kinderen bedenken wat er moet gebeuren als iemand in hun restaurant toch per ongeluk iets eet waar hij of zij allergisch voor is. De kinderen schrijven stap voor stap een kort noodplan: wie helpt er eerst, wat moet je doen, en wie moet je bellen? Ze tekenen of ontwerpen er een duidelijk waarschuwingsbord of pictogram bij dat in het restaurant kan hangen. Ten slotte presenteren de kinderen hun noodplan kort aan de klas zodat iedereen weet hoe het werkt.

Evaluatietoets B – woordenschat– groep 5

Woordenschat
Schrijf de betekenis van deze woorden op.

De allergie
……
……
……
……

De intolerantie
……
……
……
……

De consumptie
……
……
……
……

Het levensmiddel
……
……
……
……

De voedingsstof
……
……
……
……

De eiwitten
……
……
……
……

De misselijkheid
……
……
……
……

Het afweersysteem

……
……
……
……

De lactose

……
……
……
……

Verteren

……
……
……
……

Evaluatietoets B – woordenschat– groep 6

Woordenschat
Schrijf de betekenis van deze woorden op.

De allergie
……
……
……
……

De intolerantie
……
……
……
……

De consumptie
……
……
……
……

Het levensmiddel
……
……
……
……

De voedingsstof
……
……
……
……

De eiwitten

……
……
……
……

De misselijkheid

……
……
……
……

Het afweersysteem

……
……
……
……

De lactose

……
……
……
……

Verteren

……
……
……
……

Het enzym

……
……
……
……

De gluten

……
……
……
……

Woordenschat toets

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan een ander feedback geven op zijn of haar informatiefolder / menukaart. Ik kan vragen beantwoorden over mijn informatiefolder / menukaart.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen elkaar feedback geven op de gemaakte folder / menukaart? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Tips & Tops geven aan je klasgenoot

De kinderen lezen in groepjes van twee of drie elkaars informatiefolder of menukaart. Ze bekijken of de folder / menukaart helder is en zoeken naar eventuele onduidelijkheden. De kinderen stellen vragen over elkaars folder/ menukaart en sluiten af met het geven van een compliment.

Opdracht: Woordenschatspel Woordenboekje

De kinderen vullen het gemaakte mini-woordenboekje aan met andere moeilijke themawoorden (zie WAK-lijsten, themawoorden of moeilijke woorden uit voorgaande lessen). Ze voegen minimaal vijf nieuwe woorden toe aan hun woordenboekje.

Proefje waterzuivering

Informatieve tekst - Stappenplan

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Groep 5

Doel van het proefje:

In dit proefje ga je vies water schoonmaken.

Wat heb je nodig?

- 1 lege plastic frisdrankfles
- een halve liter water
- 1 emmer
- 1 scherp mesje
- flinke pluk watten
- beetje zand
- beetje grind
- beetje aarde
- beetje melk
- beetje sinaasappelsap
- plak ontbijtkoek

Wat moet je doen?

Snij de plastic frisdrankfles open. Bewaar de onderkant: dit wordt de opvangbak.

Zet de bovenkant van de fles op z'n kop in de onderkant, zoals je op de tekening ziet.

Doe nu eerst de watten in de fles. Zorg ervoor dat de watten netjes aansluiten aan de rand, zodat er geen water langs kan lopen.

Doe daarna het zand in de fles. Ook dit moet weer goed aansluiten.

Doe als laatste het grind in de fles. De mini-rioolwaterzuivering is klaar.

Nu gaan we water vies maken. Doe een halve liter water in de emmer. Doe hier wat aarde, melk, sinaasappelsap en ontbijtkoek bij.

Giet voorzichtig een beetje van het vuile water in de fles.

Hoe ziet het water eruit als het door de waterzuivering is geweest?

Proefje ‘Waterzuivering’

Doel van het proefje:

In dit proefje ga je vies water schoonmaken. We maken een eigen mini-waterzuiveringsinstallatie. Zo leer hoe je een waterzuiveringsinstallatie werkt.

Benodigdheden:

- 1 lege plastic frisdrankfles
- een halve liter water
- 1 emmer
- 1 scherp mesje
- flinke pluk watten
- beetje zand
- beetje grind
- beetje aarde
- beetje melk
- beetje sinaasappelsap
- plak ontbijtkoek

Wat moet je doen?

Snij de plastic frisdrankfles op ongeveer 1/3 van de onderkant open. Bewaar de onderkant: dit wordt de opvangbak.

Zet de bovenkant van de in tweeën gesneden fles op z’n kop in de onderkant, zoals je op de tekening ziet.

Doe nu eerst de watten in de fles. Zorg ervoor dat de watten netjes aansluiten aan de rand, zodat er geen water langs kan lopen.

Doe daarna het zand in de fles. Ook dit moet weer goed aansluiten.

Doe als laatste het grind in de fles. De mini-rioolwaterzuivering is klaar.

Nu gaan we water vies maken. Doe een halve liter water in de emmer of bak. Doe hier wat aarde, melk, sinaasappelsap en ontbijtkoek doorheen. Dit is het vieze ‘riool’water.

Giet voorzichtig een beetje van het vuile water in de fles. Als alles goed gaat, komt er aan de onderkant schoon water uit!

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Stappenplan Thematekst Visuele teksten: kaarten, plattegronden, tabellen, grafieken

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* De waterzuivering, *Groep 6* Milieuschadelijk, milieuvriendelijk, het vocht, zuiveren - zuiverde - gezuiverd *Overige moeilijke woorden:* Waterzuivering, zuiveren, schoon.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- Alle materialen die nodig zijn voor het proefje (zie benodigdheden proefje).
- Papier, pen/potlood en eventueel wisbordje.
- Contextronde 3: Gekleurd papier, lijm.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen.
Studie-vaardigheden	Ik kan een hypothese stellen.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Voorspellen (hypothese stellen)

De kinderen denken na over de vraag: Hoe kun je water zuiveren? Denken de kinderen dat het mogelijk is om water te zuiveren met steentjes, zand en andere materialen? Waarom denken de kinderen dat dit wel / niet kan?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan de gebeurtenissen uit een verhaal in de goede volgorde zetten. Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie op een overzichtelijke manier verwerken (flowmap).

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Hoe wordt water gezuiverd? In welke volgorde moet je het proefje uitvoeren?

Opdracht tekst groep 5: Stappenplan op volgorde

Knip de afbeeldingen 'wat moet je doen?' van het stappenplan uit. De kinderen leggen de stappen om water te zuiveren in duo's in de goede volgorde (CITO).

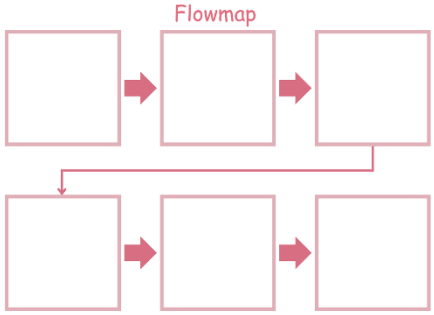
Klopt de volgorde? Kunnen de kinderen vervolgens in eigen woorden uitleggen hoe water volgens het verhaal gezuiverd wordt?

Opdracht tekst groep 6: Stappen tekenen

De kinderen lezen het stappenplan over hoe ze het waterzuiveringssysteem moeten maken. Omdat er bij de stappen nog geen afbeeldingen staan, werken ze in groepjes om dit aan te vullen. Ze tekenen passende illustraties bij de verschillende stappen of noteren in steekwoorden wat er gebeurt.

Studievaardigheden

Hun bevindingen verwerken ze overzichtelijk in een flowmap.

Opdracht tekst groep 5 en 6: materialen verzamelen en uitvoeren

Kijk met de kinderen het filmpje van het Klokhuis over waterzuivering https://www.youtube.com/watch?v=Tv9tOavTKP4 (02:03 min). Verzamel alle materialen en voer het proefje uit volgens de stappen van het stappenplan. Doe dit klassikaal of laat ieder groepje dit proefje zelf uitvoeren.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan informatie verzamelen door het houden van een vraaggesprek/interview. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie op een overzichtelijke manier verwerken (double bubble map).

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe kan het water gezuiverd zijn? Kun je uitleggen hoe de bladeren uit het water worden gefilterd? En hoe worden bacteriën uit het water gehaald?

Verbanden leggen: Wat zou er gebeuren als je de volgorde van deze stappen verandert?

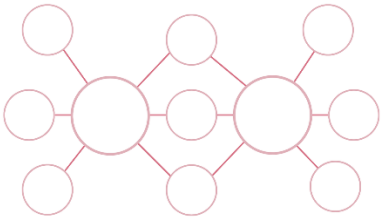
Opdracht: Vergelijken

De kinderen hebben het stappenplan gelezen en uitgevoerd en ook het Klokhuisfilmpje over waterzuivering bekeken. Ze gaan nu overleggen in groepjes: wat doen wij hetzelfde als in het stappenplan, en wat gaat er in het filmpje anders? Zo ontdekken ze de overeenkomsten én de verschillen tussen beide werkwijzen.

Studievaardigheden

De kinderen vullen hiervoor een double bubble map in .

Double bubble map

Opdracht: Hoe kan het water gezuiverd zijn?

In de tekst ontbrak nog het laatste stukje: de verklaring van *waarom* het water gezuiverd is. De kinderen overleggen eerst samen en discussiëren over hoe zij denken dat dit komt. De kinderen schrijven het antwoord op hun wisbordje of in hun schrift. Schrijf een aantal ideeën eventueel op het bord. Daarna krijgen ze het juiste antwoord te zien:

Hoe kan dat nu?

De steentjes, het zand en de watten zijn van steeds fijner materiaal. Het werkt als een filter in de fles, waar de vieze deeltjes in blijven hangen. Zo wordt de viezigheid eruit gehaald.

Extra: De kinderen denken ook na over de vraag op welk moment in het proces de bladeren en bacteriën uit het water worden gefilterd. Bespreek daarna met hen of ze denken dat het water nu echt drinkbaar is. Waarom wel of waarom niet?

Antwoord: Als je zelf water filtert met een zelfgemaakt systeem van steentjes en zand, wordt het water ***schoner van zichtbare vuildeeltjes*** *zoals zand, bladeren en modder. Het ziet er dus helderder uit, maar het is nog* ***niet echt drinkbaar****.*
Dat komt doordat de ***meeste bacteriën, virussen en andere ziekteverwekkers*** *door zo'n eenvoudig filter* ***niet worden verwijderd****. Je hebt daar speciale zuiveringsmethoden voor nodig, zoals koken, chemische middelen (bijvoorbeeld chloordruppels) of professionele filters met heel fijne membranen.*
Dus: het water is wel helderder en lijkt schoner, maar je kunt het niet veilig drinken.

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma en dubbele punt moet zetten. *Informatieve tekst* Informatieve tekst over een (thema)onderwerp Stappenplan

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Kan je rioolwater echt drinken nadat het door een waterzuiveringssysteem is gegaan?

Perspectief nemen: Wie zouden er gebruik maken van deze manier van water zuiveren? Hoe zouden mensen in derdewereldlanden hun water zuiveren?

Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen het waterzuiveringssysteem die je nu maakt en het waterzuiveringssysteem die we in ronde 1 hebben besproken? Leg stapsgewijs uit hoe het systeem werkt.

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat wij ons water zuiveren?

Persoonlijke relevantie: Wat vind jij ervan dat rioolwater wordt gezuiverd tot schoon drinkwater?

Creatief denken: Maak zelf een waterzuiveringssysteem en experimenteer hiermee.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Poster maken

De kinderen ontwerpen een activatieposter om anderen te stimuleren zorgvuldig om te gaan met (drink)water. Want: voor schoon drinkwater zorgen we samen!
Ter inspiratie lezen de kinderen eerst de tips op deze website: https://www.brabantwater.nl/waterbesparen/duurzaamheid/inspiratie/schoon-drinkwater-daar-zorgen-we-samen-voor.

Op de poster moet duidelijk te zien zijn dat het om *schoon drinkwater* gaat. Verder bevat de poster:

- minimaal drie concrete tips om bewuster met (drink)water om te gaan;
- een korte uitleg waarom deze tips belangrijk zijn;
- een pakkende slogan die de boodschap versterkt;
- passende afbeeldingen of tekeningen.
- De kinderen letten op het juiste gebruik van leestekens (hoofdletters, vraagtekens, uitroeptekens, komma, punt).

De poster kan op papier worden gemaakt of digitaal in Canva (de leerkracht bepaalt de keuze).

Verdiepingsopdracht:

De kinderen maken nu dezelfde soort activatieposter, maar richten zich dit keer op bedrijven. Bedrijven spelen namelijk vaak een grote rol in de vervuiling van ons drinkwater.
Ter inspiratie bekijken de kinderen – naast de eerder gelezen tips – ook nog de volgende link: https://beschermjedrinkwater.nl/.

Opdracht: rioolwaterzuivering

Waar zien we het zuiveren van water precies terug? Bijvoorbeeld bij het gaan van de wc, het rioolwater kan zelfs worden gezuiverd!

De kinderen lezen zelfstandig het stukje tekst over rioolwaterzuivering: (https://www.quest.nl/tech/technologie/a25628949/van-rioolwater-drinkwater-maken/ (Quest)
De kinderen bouwen vervolgens zelf een rioolwaterzuivering systeem in het klein: https://www.vechtstromen.nl/beleven/educatie/basisonderwijs/bouw-eigen-riool-waterzuivering/

Na het in elkaar zetten van hun eigen rioolwaterzuiveringssysteem schrijven de kinderen in stappen op hoe dit zuiveringssysteem precies werkt.

Verdiepingsopdracht: ontwerp een waterzuiveringssysteem

Helaas hebben we tegenwoordig te maken met watertekort. De kinderen ontwerpen daarom zelf een innovatief waterzuiveringssysteem dat ook een oplossing zou kunnen bieden voor het probleem van waterschaarste. Het hoeft geen plan te zijn dat in de praktijk direct uitvoerbaar is, belangrijker is dat de kinderen zo creatief mogelijk nadenken over het probleem. De kinderen maken een schets van hun plan op papier en schrijven op hoe dit zuiveringssysteem werkt (minimaal een half A4).

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp. *Spreken en presenteren* Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld. Ik kan uitleg of een instructie geven over een onderwerp.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

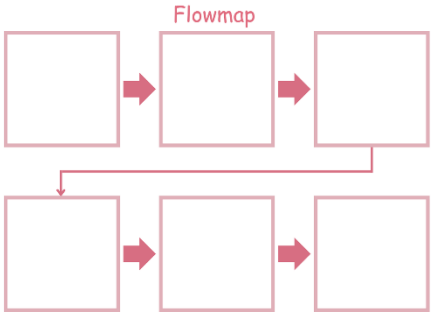
Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een uitleg geven over hetgeen wat ze zelf hebben gemaakt? Kennen de kinderen de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Waterzuiveringssysteem presenteren (met ouders)

Presenteer de waterzuiveringssystemen op de tafels van de kinderen. Nodig andere klassen of ouders uit. Ze kijken naar een filmpje over waterzuivering via het digibord. De kinderen staan achter hun eigen gemaakte waterzuiveringssysteem. Vertel dat de ouders / andere kinderen langs de waterzuiveringssystemen kunnen lopen van de kinderen en vragen mogen stellen over hoe het precies werkt. De kinderen leggen stapsgewijs uit hoe het water precies wordt gezuiverd via hun waterzuiveringssysteem.

Opdracht: Flowmap van waterzuivering

In contextronde 3 hebben de kinderen geleerd hoe water wordt gezuiverd en uiteindelijk tot drinkwater wordt gemaakt. Controleer hun begrip door ze de verschillende stappen, van vervuild water tot drinkwater, in een flowmap te laten opschrijven.

Opdracht: Woordenschatspel ‘De langste zin’

Schrijf een aantal themawoorden of woorden die voor zijn gekomen in de tekst op het bord.
De kinderen maken een zin met deze woorden. Wie schrijft de langste zin?

De groei van de hersenen

Informatieve tekst – informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier hersenen en leren

In mijn hoofd

Hoe groeien je hersenen van baby tot volwassene?

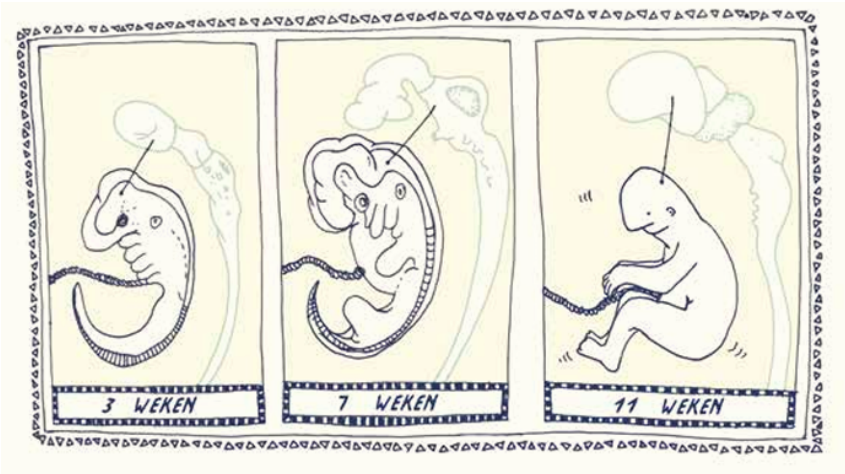
In je hoofd zitten je hersenen. Die zorgen ervoor dat je kunt denken, praten, bewegen, lachen en leren. Maar wist je dat je hersenen bij je geboorte nog lang niet af zijn? Ze groeien en veranderen nog jarenlang. In deze tekst lees je hoe dat gaat: de groei van de hersenen van baby tot volwassene.

Babybrein

Alles moet nog leren

Als je net geboren bent, zijn je hersenen al best groot, maar ze kunnen nog niet zoveel. Je kunt nog niet praten, lopen of eten met een lepel. Wat je wél al kunt, is huilen, zuigen, slapen en luisteren naar geluiden.
In je hersenen zitten al miljarden hersencellen, een soort mini-onderdeeltjes die met elkaar praten via verbindingen. Die verbindingen worden sterker als je dingen herhaalt. Dus als iemand steeds tegen je zegt: “Hallo baby!”, dan leren je hersenen dat dat een belangrijk geluid is. Zo begint het leren.

Kinderbrein

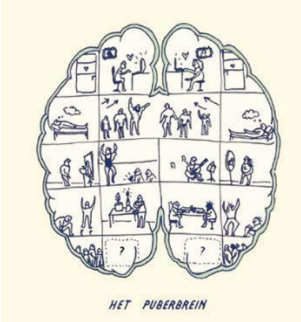
Grote sprongen maken

Als je peuter of kleuter bent, leren je hersenen supersnel. Je leert praten, lopen, fietsen, kleuren herkennen en je leert hoe de wereld werkt. Als je in groep 3 komt, ga je leren lezen, rekenen en schrijven. Dat is hard werken voor je brein!
Je hersenen maken nu elke dag nieuwe verbindingen.
Hoe vaker je oefent, hoe sneller je iets leert. Bijvoorbeeld: als je vaak leest, worden de taaldelen van je hersenen sterker. Houd je van bewegen? Dan worden de bewegingsdelen sterker. Je hersenen groeien door wat je doet!
Soms maak je fouten. Dat is niet erg, want juist van fouten leren je hersenen veel. Denk maar aan een spelletje: eerst snap je het nog niet, maar na een paar keer spelen ben je er goed in. Zo werkt leren.

Tienerbrein

Alles verandert

Als je ouder wordt, en bijna naar de middelbare school gaat, beginnen je hersenen weer te veranderen. Dit heet de puberteit. Je lichaam groeit en je hersenen ook. Je denkt meer na over jezelf en over anderen. Wat vind je belangrijk? Waar word je blij van? Waarom voel je je soms ineens boos of verdrietig?
Dat komt omdat sommige delen van je hersenen sneller groeien dan andere. Je gevoel is soms sterker dan je verstand. Daardoor kun je soms iets doen waar je later spijt van hebt. Dat hoort erbij. Je hersenen zijn aan het oefenen in keuzes maken.

Volwassen brein

Klaar voor de toekomst

Pas rond je 25e zijn je hersenen echt helemaal ‘af’. Dan kun je beter plannen, nadenken over de toekomst en goed beslissingen nemen. Maar: je kunt je hele leven blijven leren! Hersenen zijn net als spieren, als je ze gebruikt, blijven ze sterk.

💡 Wist je dat...
Je hersenen ongeveer 1,3 kilo wegen?
Je hersenen meer dan 100 miljard hersencellen hebben?
Elke keer als je iets leert, je hersenen een nieuwe verbinding maken?

Tekst geïnspireerd op en afbeeldingen afkomstig van:
https://www.rijketeksten.org/sites/default/files/downloads/Lannoo_In-mijn-hoofd.pdf.

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over (thema-)onderwerp

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 5* De verbinding, de keus - keuzes - keuzen, het besluit, *Groep 6* - *Overige moeilijke woorden:* de hersenen, het brein, de hersencel, de verbinding, de puberteit, het verstand, de keuze, de toekomst, het besluit, het spierenstelsel.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- Pen, potlood, papier.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

Studie-vaardigheden	Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven. Ik kan informatie uit de tekst overzichtelijk weergeven in een flowmap

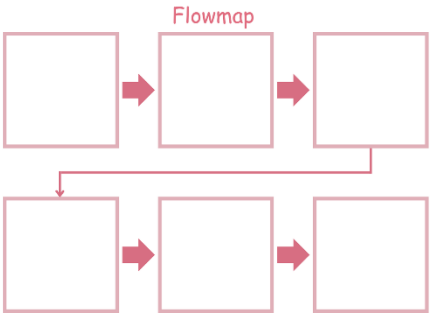
! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Wat zijn je hersenen? Hoe groeien / ontwikkelen je hersenen zich? Wat gebeurt er eerst en wat gebeurt er daarna?

Opdracht: Flowmap

Studievaardigheden
De kinderen schrijven de ontwikkeling van de hersenen uit in een flowmap.
. Bespreek dit daarna klassikaal met de kinderen.

Opdracht: Voorspellen

De kinderen hebben de tekst gelezen over de ontwikkeling van het babybrein tot aan het volwassenbrein. De kinderen voorspellen hoe ze denken dat het brein van een bejaarde zou werken. De kinderen overleggen hierover in hun tafelgroepje (3 of 4) en schrijven vervolgens een kort stukje tekst over het bejaarde brein. Geef hints: Kunnen jouw opa en oma alles altijd goed onthouden? Weten jouw opa en oma altijd heel veel te vertellen?

De kinderen lezen vervolgens het volgende stuk (toon op het bord):

Het bejaarde brein
Lang geleerd
Als je oud bent, zijn je hersenen al heel lang bezig geweest. Je hebt veel geleerd, onthouden en meegemaakt. Sommige dingen kun je sneller vergeten, zoals waar je je sleutels hebt neergelegd. Dat komt omdat je hersenen iets langzamer gaan werken.

Maar het mooie is: veel ouderen weten juist heel veel! Ze hebben levenservaring, en daar kun je veel van leren. Door te blijven lezen, puzzelen, bewegen en praten met anderen, blijven je hersenen actief.

Komt dit overeen met wat de kinderen hadden opgeschreven?

Opdracht: CITO/LIB/IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO/LIB/IEP vragen op het vragenblad 📎. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden: C, C, B, C, B, C, C, B

2 Detailronde

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	Algemeen Ik kan eenvoudige signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie uit de tekst overzichtelijk weergeven in een mindmap.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat houdt de ontwikkeling van de hersenen in?

Verbanden leggen: Wat doen je hersenen tijdens elke leeftijd? Wat is het verschil tussen het kinderbrein en het tienerbrein? Hoe helpt oefenen je hersenen om beter te worden in iets? Hoe hangen de verschillende fasen (baby – kind – tiener – volwassene) met elkaar samen?

Opdracht: Verbanden leggen - Mindmap

Studievaardigheden
De kinderen krijgen allemaal een werkblad . Knip hiervoor de bladen uit bij de kniplijn (zwarte lijn). De kinderen schrijven in twee minuten zoveel mogelijk woorden op die horen bij de hersenontwikkeling van de verschillende leeftijden (baby, kind, puber, volwassene, bejaarde).

Kleuren: De kinderen kleuren nu alle woorden geel die bij alle leeftijden zouden passen (zoals: blijven leren, oefenen, etc.). Vergelijk daarna de gemaakte mindmaps met elkaar klassikaal.

Opdracht: CITO / LIB / IEP verdiepende vragen

De kinderen beantwoorden de CITO/LIB/IEP verdiepende vragen op het vragenblad. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden: B, A, C, C, C, B, C, B

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Tekstsoort schrijven* Informatieve tekst Informatiefolder *Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf.

Studie-vaardigheden	Ik kan op internet zoeken naar nieuwe informatie.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat alle kinderen op dezelfde manier leren? Waarom wel/niet?

Perspectief nemen: Wat zou een volwassene denken als hij deze tekst leest? Hoe zou je deze tekst uitleggen aan een kleuter?

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken? Wat is het verschil tussen het kinderbrein en het tienerbrein?

Waardebepaling: Is het erg dat je hersenen nog niet “af” zijn als je tiener bent? Waarom is het goed om te weten hoe je hersenen groeien? Wat kun jij doen om goed voor je hersenen te zorgen?

Persoonlijke relevantie: Wat kan jij nu wat je als baby nog niet kon? Wat hoop jij nog te leren als je volwassen bent? In welke fase van hersengroei zit jij nu? Wat vind jij het leukste wat je tot nu toe hebt geleerd? Waar ben jij goed in met je hersenen (bijv. taal, rekenen, bewegen, nadenken)?

Creatief denken: Bedenk je eigen creatieve manier om iets te kunnen onthouden.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

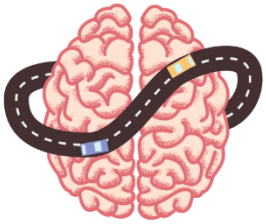
Opdracht: Teken je hersenreis

De hersenen leggen tijdens het leven een hele reis af. De kinderen maken een grafische weergave van hun hersenreis. De kinderen beginnen hierbij bij de geboorte en eindigen bij het nu.
De kinderen tekenen en schrijven bij elk nieuw stukje wat ze toen leerden / konden. Zet een aantal voorbeelden (die voor iedereen gelden) op het bord:

- Vanaf (ongeveer) 8 maanden kon ik kruipen.
- Vanaf (ongeveer) 1 jaar kon ik lopen.
- Vanaf (ongeveer) 1 jaar kon ik praten.
- Vanaf (ongeveer) 6 jaar leerde ik lezen en schrijven.

Studievaardigheden
Extra: De kinderen mogen het internet gebruiken om te onderzoeken wanneer baby’s/ kinderen gemiddeld iets leren.

Verdiepingsopdracht:

De kinderen voegen toe wat ze graag nog zouden willen leren in de toekomst. Ze schrijven dit op hun hersenreis. Wanneer zouden ze dit graag willen leren? En hoe gaan ze ervoor zorgen dat ze dit gaan leren?
Een interessant filmpje om de kinderen te laten kijken is het filmpje waarbij wordt onderzocht of je iets kunt leren door er gewoon naar te kijken: https://schooltv.nl/video-item/kun-je-iets-leren-door-ernaar-te-kijken-leren-door-te-visualiseren (08:20 min).

Klaaropdracht: Quiz over de hersenen

De kinderen ontdekken hoeveel ze al weten over de hersenen en doen de quiz via: https://schooltv.nl/item/brainstorm

Evaluatietoets C –schrijven – groep 5

Naam:_____

Maak een informatiefolder over de leerkuil.

Bron: Kleuteruniversiteit

Opdracht: Informatiefolder over de leerkuil

Checklist:

1. Ik heb eerst goed gekeken naar de afbeelding over de leerkuil.
2. Ik heb een informatiefolder geschreven over de leerkuil. Ik heb bedacht wat deze leerkuil te maken heeft met de tekst die je hebt gelezen over hersenen en leren. Informatiefolder: *een korte, duidelijke tekst waarin je informatie geeft over één onderwerp.*
3. Ik heb ook de tekst gelezen over positieve gedachten 📎.
4. Ik heb in 2 à 3 zinnen opgeschreven waar de folder over gaat.
5. Ik heb vervolgens kort geschreven over de leerkuil en over hoe je hersenen leren, Ik heb tussenkopjes gebruikt:

- Wat is de leerkuil?
- Hoe werkt de leerkuil?
- Wat kun je doen om uit de leerkuil te komen?

6. Ik heb per tussenkopje minimaal 2 zinnen geschreven.
7. Ik heb ten slotte ook toegevoegd aan de tekst welke positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit, ik heb hiervoor de informatie uit de tekst gebruikt 📎.
8. Ik heb een afbeelding of tekening toegevoegd aan de informatiefolder. Deze moet de folder duidelijker maken.
9. Ik heb de folder een passende titel gegeven.
10. Ik heb mijn naam op de folder geschreven.

Let tijdens het schrijven op de opmaak. Is de informatiefolder duidelijk en leesbaar voor anderen?

Persoonlijke relevantie: Heb je wel eens in de leerkuil gezeten? Wanneer was dit? Hoe voelde dit? Hoe loste je dit op?

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe maak ik een informatiefolder' ernaast houden tijdens het schrijven 📎.

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 5

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb de afbeelding over de leerkuil en de tekst over positieve gedachten goed bekeken / gelezen.		
Inleiding: Ik heb 2 à 3 zinnen geschreven over waar de folder over gaat.		
Ik heb de informatie in mijn informatiefolder verdeeld in meerdere tussenkopjes: • Wat is de leerkuil? • Hoe werkt de leerkuil? • Wat kun je doen om uit de leerkuil te komen?		
Onder ieder kopje heb ik minimaal 2 zinnen geschreven.		
Ik heb opgeschreven hoe positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit. Deze informatie heb ik uit de tekst gehaald.		
Ik heb een passende tekening / afbeelding toegevoegd aan mijn informatiefolder.		
Ik heb de informatiefolder een passende titel gegeven.		
Ik heb mijn naam op de informatiefolder geschreven.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak. De informatiefolder is netjes en leesbaar.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

Evaluatietoets C –schrijven – groep 6

Naam:_____

Maak een informatiefolder over de leerkuil.

Bron: Kleuteruniversiteit

Opdracht: Informatiefolder over de leerkuil

Checklist:

1. Ik heb eerst goed gekeken naar de afbeelding over de leerkuil.
2. Ik heb een informatiefolder geschreven over de leerkuil. Ik heb bedacht wat deze leerkuil te maken heeft met de tekst die je hebt gelezen over hersenen en leren. Informatiefolder: *een korte, duidelijke tekst waarin je informatie geeft over één onderwerp.*
3. Ik heb ook de tekst gelezen over positieve gedachten 📎.
4. Ik heb in 2 à 3 zinnen opgeschreven waar de folder over gaat.
5. Ik heb vervolgens kort geschreven over de leerkuil en over hoe je hersenen leren, Ik heb tussenkopjes gebruikt:

- Wat is de leerkuil?
- Hoe werkt de leerkuil?
- Wat kun je doen om uit de leerkuil te komen?
  - Eigen ervaring met de leerkuil.

6. Ik heb per tussenkopje minimaal 3 zinnen geschreven.
7. Ik heb ten slotte ook toegevoegd aan de tekst welke positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit, ik heb hiervoor de informatie uit de tekst gebruikt 📎.
8. Ik heb een afbeelding of tekening toegevoegd aan de informatiefolder. Deze moet de folder duidelijker maken.
9. Ik heb de folder een passende titel gegeven.
10. Ik heb mijn naam op de folder geschreven.

Let tijdens het schrijven op de opmaak. Is de informatiefolder duidelijk en leesbaar voor anderen?

Persoonlijke relevantie: Wat is jouw eigen ervaring met de leerkuil? Heb je wel eens in de leerkuil gezeten? Wanneer was dit? Hoe voelde dit? Hoe loste je dit op?

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe maak ik een informatiefolder' ernaast houden tijdens het schrijven 📎.

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 6

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb de afbeelding over de leerkuil en de tekst over positieve gedachten goed bekeken / gelezen.		
Inleiding: Ik heb 2 à 3 zinnen geschreven over waar de folder over gaat.		
Ik heb de informatie in mijn informatiefolder verdeeld in meerdere tussenkopjes: • Wat is de leerkuil? • Hoe werkt de leerkuil? • Wat kun je doen om uit de leerkuil te komen? • Eigen ervaring met de leerkuil.		
Onder ieder kopje heb ik minimaal 3 zinnen geschreven.		
Ik heb opgeschreven hoe positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit. Deze informatie heb ik uit de tekst gehaald.		
Ik heb een passende tekening / afbeelding toegevoegd aan mijn informatiefolder.		
Ik heb de informatiefolder een passende titel gegeven.		
Ik heb mijn naam op de informatiefolder geschreven.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak. De informatiefolder is netjes en leesbaar.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen met elkaar in gesprek gaan over hetgeen wat ze hebben gemaakt / geschreven? Kunnen de kinderen eigen ezelsbruggetjes bedenken voor de moeilijke woorden in de tekst?

Opdracht: reflecteren op de hersenreis

De kinderen werken in tweetallen. Ze leggen aan elkaar uit hoe hun eigen hersenreis eruitziet. Ze vertellen wat ze hebben opgeschreven. De ander luistert goed en stelt vragen. Daarna wisselen de kinderen van rol. De kinderen gaan ook in gesprek met elkaar over of ze vinden dat de hersenreizen op elkaar lijken of niet. Wat is er anders?

Opdracht: Evaluatietoets

De kinderen werken in tweetallen. Ze kijken elkaars geschreven informatiefolder na en gebruiken hiervoor de checklist bij de toets. Ze controleren of alle punten in het verhaal terugkomen en geven de andere tips over hoe ze het verhaal kunnen verbeteren.

Opdracht: Woordenschatspel: Ezelsbruggetje

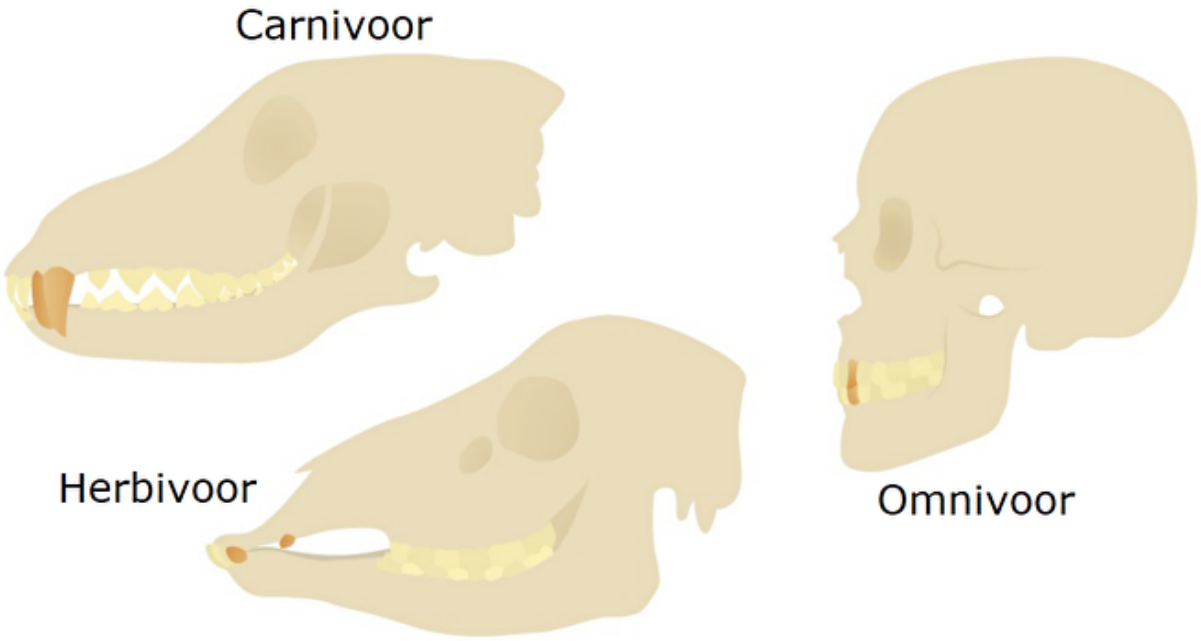
Zet de moeilijke woorden uit de tekst op het bord. De kinderen bedenken voor drie van deze woorden een eigen ezelsbruggetje om de betekenis van het woord te kunnen onthouden. Daarna leggen de kinderen dit ezelsbruggetje uit aan hun klasgenoot.

Herbivoren, omnivoren, carnivoren

Informatieve tekst – Informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Tekst van Schooltv over planteneter, vleeseters en alleseters, oftewel: herbivoren, carnivoren en omnivoren. De herbivoren, carnivoren en omnivoren verschillen veel van elkaar, van gebit, lijf en ogen. De hele tekst hierover lees je via: https://cdn.schooltv.nl/fileadmin/PROGRAMMA/Basisonderwijs/DeBuitendienst/Planteneter__vleeseter__alleseter.pdf

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst/thematekst Stappenplan

oordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* - *Groep 6* De eigenschap. *Overige moeilijke woorden:* een planteneter, een vleeseter, een alleseter, een roofdier, een prooidier, een verteringsstelsel, een spijsvertering, een knipkies, een plooi kies, een knobbelkies, een hoektand, een snijtand, een dierlijk voedsel, een plantaardig voedsel, een darmlengte, een diepte, een afstand, een verschil, een overeenkomst.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen(dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is een carnivoor, omnivoor en een herbivoor?

Opdracht: Ren naar het goede antwoord

Schrijf op een vel papier de drie woorden op, carnivoor, omnivoor en herbivoor en hang deze vellen ieder in een eigen hoek in het lokaal. De kinderen gaan achter hun stoel staan en lezen een voor een de onderstaande vragen voor. De kinderen rennen naar het goede antwoord toe.

- Wie eet alleen maar planten? (Herbivoor)
- Wie wisselen plantaardig en dierlijk voedsel af? (Omnivoor)
- Wie hebben tanden zodat ze hun eten kunnen vangen en doden? (Carnivoor)
- Wie hebben als enige knobbelkiezen? (Omnivoor)
- Wie hebben lange darmen? (Herbivoor)
- Wie zijn licht en bewegen veel? (Carnivoor)
- Bij wie zitten de ogen aan de zijkanten van het hoofd? (Herbivoor)

Opdracht: Uitleg in drietallen

De kinderen werken voor deze opdracht in drietallen. Een kind wordt expert over de herbivoren, de ander over de omnivoren en de laatste over carnivoren. De kinderen krijgen om de beurt een minuut de tijd om alles te vertellen over hun diersoort. Daarna moeten de andere twee kinderen proberen na te vertellen wat de ‘expert’ heeft verteld over de diersoort. Daarna wisselen de rollen.

2 Detailronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen(dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaalwoorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

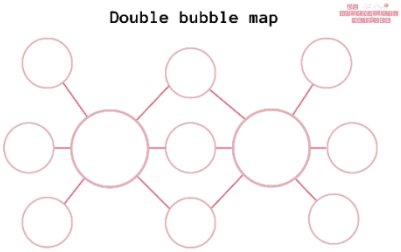
! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen een omnivoor en een herbivoor of carnivoor?

Opdracht: Double Bubble Map

De kinderen kiezen of ze de omnivoor en de carnivoor met elkaar willen vergelijken of de omnivoor met de herbivoor. De kinderen kijken naar de overeenkomsten en verschillen tussen de twee en schrijven dit op in een Double bubble map 📎. De kinderen bespreken vervolgens de overeenkomsten en verschillen kort klassikaal.

Een Double bubble map gebruik je om twee dingen met elkaar te vergelijken.

- In de twee grote cirkels schrijf je de onderwerpen die je wilt vergelijken.
- In de cirkels in het midden zet je wat ze gemeen hebben.
- In de cirkels aan de buitenkant zet je de verschillen van elk onderwerp.

Opdracht: informatie ranken

De kinderen ranken de informatie die ze hebben opgeschreven in belangrijke informatie (hoofdzaken) en minder belangrijke informatie (bijzaken). De kinderen bespreken dit vervolgens klassikaal. De kinderen geven aan wie denkt de meest belangrijke zin te hebben opgeschreven en wie denkt nog iets belangrijkers uit het filmpje te hebben gehaald.

3 Contextronde

Woordenschat	Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaalwoorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

	Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Tekstsoort schrijven* Informatiefolder Presentatie
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie opzoeken op het internet. Ik kan bronnen die ik gebruik controleren op betrouwbaarheid. Ik kan een goede onderzoeksvraag opstellen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Wat wil je nog meer onderzoeken? Waarom heeft de natuur bedacht dat sommige dieren alleen planten eten en andere alleen vlees? Wat zou er gebeuren als jouw dier plotseling ander voedsel zou moeten eten? Waarom is het belangrijk dat je eten goed kauwt?

Persoonlijke relevantie: Hoe eet ik? Wat eet ik?
Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de gebitten? Zou jij zelf willen eten zoals jouw dier? Waarom wel of niet?

Perspectief nemen: Waarom eten vegetariërs geen vlees? Zou iemand met een andere cultuur of eetgewoonten dit proefje anders ervaren? Stel, de mens zou alleen nog maar planten eten. Hoe zou ons spijsverteringssysteem moeten veranderen?

Verbanden leggen: Waarin verschilt het eetdagboek van een dier (kies een dier) en een mens van elkaar?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om te weten wat dieren eten en hoe hun gebit en darmen werken? Voor wie is die kennis belangrijk (bijvoorbeeld boeren, dierenartsen, onderzoekers)? Waarom is het belangrijk om te weten hoe je lichaam voedsel verwerkt?

Creatief denken: Stel dat een dier ineens kan praten: wat zou het vertellen over zijn maaltijd van vandaag?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Eetdagboek van een…

De kinderen schrijven een kort dagboekfragment van minimaal 10 zinnen vanuit het perspectief van een dier:

- Een herbivoor (bijv. koe, paard, olifant)
- Een carnivoor (bijv. leeuw, kat, haai)
- Of een omnivoor (bijv. mens, beer, varken)

Instructie

- Begin met: *“Vandaag heb ik gegeten…”*
- Beschrijf hoe het eten eruitziet, hoe je het eet (tanden, kiezen, klauwen) en hoe het in je buik verwerkt wordt.
- Sluit af met: *“Morgen hoop ik dat ik … kan eten.”*

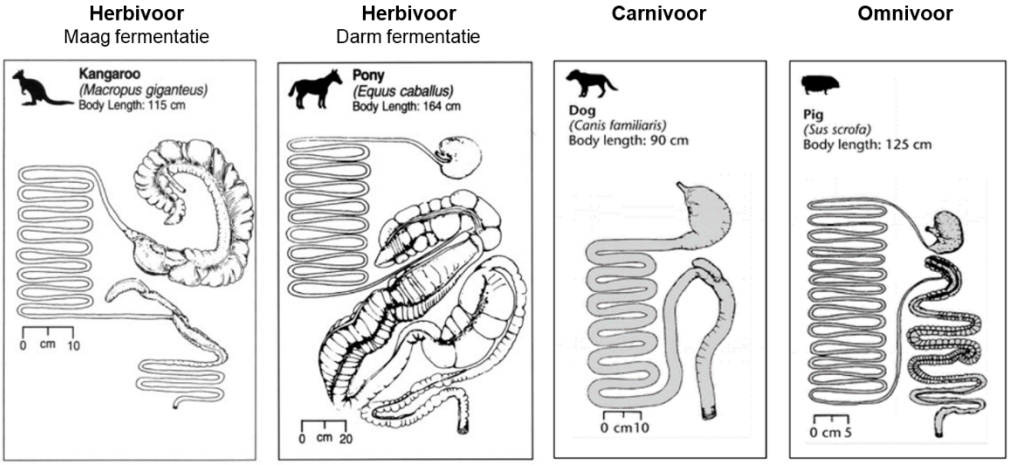
Voorbeeld (herbivoor):
“Vandaag heb ik uren gras gegeten. Mijn platte kiezen hebben het helemaal fijn gemalen. Daarna ging het langzaam door mijn lange darmen. Soms moet ik mijn eten weer terugkauwen, dat heet herkauwen. Het duurt lang, maar ik krijg er wel veel energie van. Morgen hoop ik dat er verse klavertjes zijn.”

Opdracht: ‘Proefje wat eet jij?’

De kinderen voeren het proefje *“Wat eet jij?”* uit. Het proefje is te vinden via: https://umu.nl/proef/wat-eet-jij/.
De kinderen vullen vervolgens ook het bijbehorende werkblad in.

Verdiepingsopdracht: onderzoek doen

De kinderen onderzoeken de verschillen tussen de verteringstelsels van herbivoren, carnivoren en omnivoren. De kinderen lezen hiervoor bijvoorbeeld het volgende artikel: https://www.kiezebrink.eu/nl/kennisbank-pets/verschillen-in-verteringstelsels-tussen-herbivoren-carnivoren-en-omnivoren. Ten slotte vergelijken de kinderen deze spijsverteringstelsels met het spijsverteringstelsel van de mens. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? De kinderen kiezen zelf een verwerkingsvorm om hun bevindingen te presenteren, zoals een presentatie, een poster of een muurkrant.

Bron: Kiezebrink.nl

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge schrijfvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: ezelsbruggetjes bedenken

Ga met de kinderen in gesprek over de begrippen omnivoor, carnivoor en herbivoor. Wat is de betekenis van deze begrippen? Wat waren ook alweer de overeenkomsten en verschillen tussen de drie begrippen?

De kinderen gaan vervolgens in tweetallen een ezelsbruggetje bedenken om te onthouden waar omnivoor, herbivoor en carnivoor voor staat. Bespreek dit vervolgens klassikaal. Het officiële ezelsbruggetje staat hieronder vermeld, die kun je ook nog aan de klas laten zien.

Carne = vlees –> carnivoor = vleeseter
Herba = plant –> herbivoor = planteneten
Omni = alles –> omnivoor = alleseter

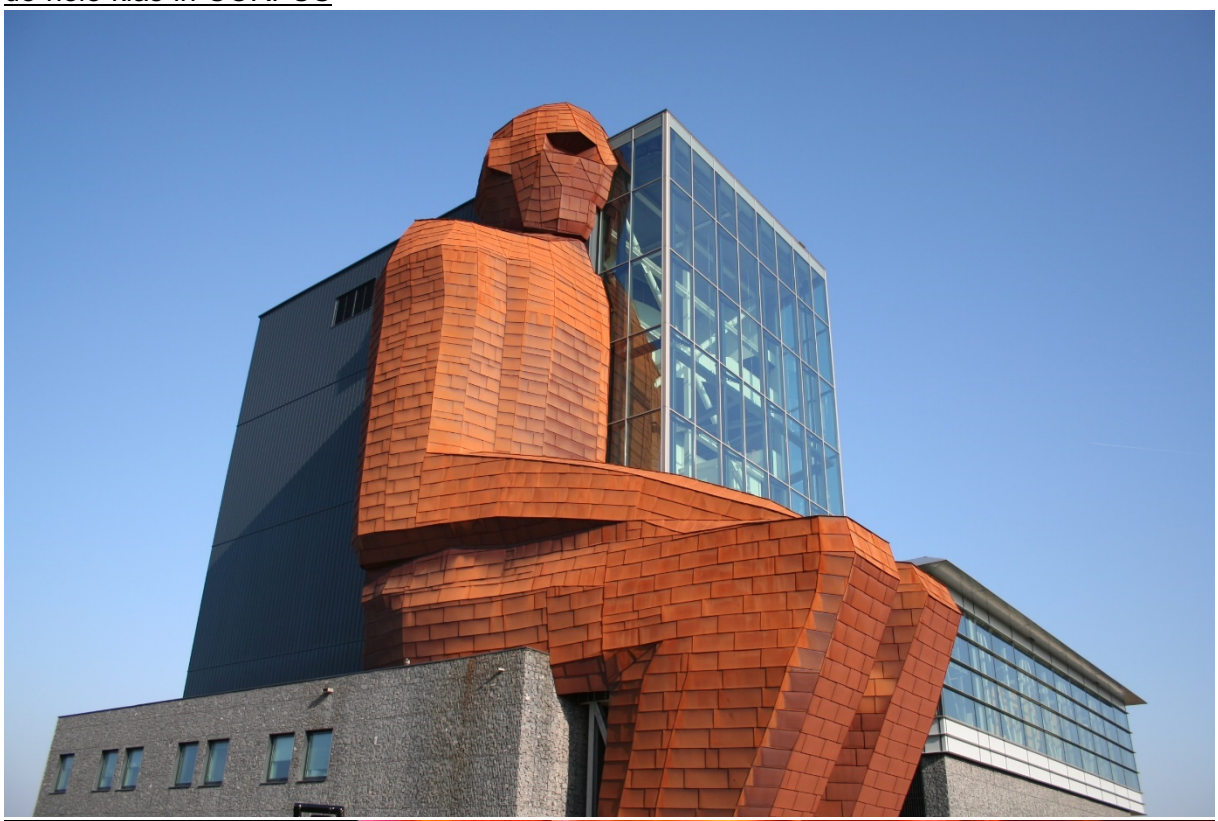
Opdracht: Woordenschatspel: Hints

Bij dit spel gebruik je de aangeboden woorden van de week. De kinderen beelden een woord uit of tekenen een woord op het bord. De overige leerlingen raden wat het is en geven een omschrijving bij het woord. Dit kun je ook in kleine groepen aanbieden.

Corpus

Opiniërende tekst - Recensie

Tekst; met de klas naar Corpus. https://www.dagjeweg.nl/tip/12018/Spectaculair-leren-met-de-hele-klas-in-CORPUS

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Opiniërende tekst* Recensie over een boek, film of game *Activerende tekst* Advertentie Reclamefilmpje

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. *WAK* *Groep 5* De nier, de darm, de maag, de lever *Groep 6* De dikke darm, de dunne darm, de ruggengraat, de schedel, het bekken, de slokdarm, *Overige moeilijke woorden:* De darmflora, de luchtpijp, de grote bloedsomloop, de kleine bloedsomloop, de botten, de spieren, het skelet, de hersenen.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Wie is er al eens naar corpus geweest?

De kinderen gaan in gesprek over Corpus met de leerkracht. Wie is er wel eens bij Corpus geweest? Hoe vonden ze dat? Wat hebben ze toen gedaan of gezien?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan de bedoeling van de schrijver van een tekst onder woorden brengen. *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is Corpus? Wat kun je doen in Corpus?

Opdracht: Bedoeling van de schrijver

De kinderen bespreken in tweetallen wat de bedoeling is van de schrijver. Waarom heeft de schrijver deze recensie geschreven volgens de kinderen?

Opdracht: Corpus

Kijk het filmpje over Corpus: https://www.youtube.com/watch?v=Arsc6lK4GQo (3:07 min) en lees vervolgens de tekst 'Met de klas naar Corpus'.
De kinderen schrijven in maximaal vijf zinnen op wat Corpus is en wat je er kan doen.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaalwoorden) voor een beter begrip van de tekst.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Waarom is de tekst 'Met de klas naar Corpus' geschreven? Wat zijn feiten en meningen?

Verbanden leggen: Leg een verband tussen een woord en een lichaamsdeel. Wat is het verschil tussen een feit en een mening?

Opdracht: Feiten en meningen

De kinderen onderscheiden de feiten en meningen van elkaar. De kinderen geven de meningen in de tekst een kleur en geven de feiten in de tekst een andere kleur. Daarna vergelijken de kinderen hun antwoorden met elkaar.

Opdracht: Moeilijke woorden plaatsen

Print de bijlage 📎 voor iedereen uit. De kinderen kijken naar de moeilijke woorden die op het bord staan. De woorden zijn: de dikke darm, de dunne darm, de bekken, de spijsvertering, het spijsverteringssysteem, de organen, de darmflora, de luchtpijp, de slokdarm, het darmkanaal. Wie kan zo snel verbinden met de juiste plaats in /afbeelding van het lichaam?

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.).

	Ik kan de spellingsregels toepassen. *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten. Ik ken de regels voor het afbreken van woorden in een zin. *Opiniërende tekst* Recensie Amuserende tekst Fantasieverhaal

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Zouden deze recensies echt zijn? Hoe komen we erachter of dit echte mensen zijn die de recensies hebben geschreven?

Verbanden leggen: Wat zeggen de recensies over Corpus en hoe zie ik dit terug in het gekeken filmpje of op de site? Leg een onderscheid tussen de feiten en meningen in de recensies.

Waardebepaling: Wie zou je kunnen helpen met jouw geschreven recensie?
Persoonlijke relevantie: Wat vind ik van Corpus? Waarover zou ik graag een recensie willen schrijven?

Creatief denken: Schrijf zelf een recensie en doe alsof je zelf in Corpus bent geweest.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: recensie schrijven

De kinderen lezen de recensies over Corpus via dagjeweg.nl:
https://www.dagjeweg.nl/reviews/3888/Maak-een-reis-door-het-menselijk-lichaam-bij-CORPUS
De kinderen gaan in gesprek over wat recensies zijn, wat erin staat en hoe je er een kunt schrijven. De kinderen vertellen waarover zij graag een recensie zouden willen schrijven en of ze dit al eens gedaan hebben. De kinderen zoeken in de recensies naar feiten en meningen en proberen deze te onderscheiden.
Als de klas naar Corpus kan gaan, schrijven de kinderen een recensie over hun bezoek. De kinderen kunnen deze recensies eventueel ook online plaatsen.

Als een excursie naar Corpus niet mogelijk is, zoeken de kinderen informatie op internet en schrijven zij een recensie over Corpus alsof ze er zelf zijn geweest. De kinderen kunnen er ook voor kiezen een recensie te schrijven over een eerdere excursie met de klas.
De kinderen letten tijdens het schrijven op leesbaarheid, spellingsregels en leestekens. Als afsluiting typen de kinderen hun recensie (blind) over, zoals dat vaak gebeurt bij online recensies.

Verdiepingsopdracht: Onderzoeksvragen

De kinderen lezen online informatie en recensies over Corpus. De kinderen schrijven vervolgens zelf een recensie over Corpus alsof ze er echt geweest zijn. In hun recensie verwerken de kinderen minimaal drie dingen die ze hebben geleerd over het menselijk lichaam. Deze feitjes zoeken de kinderen zelf op internet. De kinderen letten tijdens het schrijven op leesbaarheid, spellingsregels en leestekens. Na het schrijven van de recensie bedenken de kinderen vijf onderzoeksvragen over het menselijk lichaam. De kinderen schrijven hierbij op welke vragen zij graag beantwoord zouden krijgen als ze wél naar Corpus zouden gaan. De kinderen kunnen de antwoorden op hun eigen vragen of op de vragen van klasgenoten op internet opzoeken.

Opdracht: Van top tot teen

Bekijk samen met de kinderen de interactieve kijkplaat over het menselijk lichaam van top tot teen: https://ntr.nl/html/micrio/schooltv/menselijklichaam/index.html.'

De kinderen kiezen een lichaamsdeel dat ze leuk of grappig vinden, bijvoorbeeld de maag, de tong, een teen of zelfs de darmen. De kinderen schrijven een fantasieverhaal alsof dit lichaamsdeel een eigen leven heeft en zelf kan praten. Het lichaamsdeel vertelt in een dagboek of brief hoe het zich voelt, wat het meemaakt en waar het soms last van heeft ("Help, alweer patat in mij!" of "Waarom poets je me zo hard met die tandenborstel?").
De kinderen mogen overdrijven, moppen verzinnen en hun lichaamsdeel een eigen karakter geven (bijvoorbeeld: een chagrijnige teen, een stoere lever of een verlegen long).
De kinderen maken er ook een tekening bij van hun lichaamsdeel als stripfiguur.

Verdiepingsopdracht:

De kinderen zoeken drie echte weetjes op over het lichaamsdeel waarover ze hun fantasieverhaal hebben geschreven. De kinderen verwerken deze weetjes slim in hun verhaal, zodat feit en fantasie door elkaar lopen (bijvoorbeeld: "Ik, de maag, kan wel twee liter eten tegelijk bewaren, maar vandaag kreeg ik ineens een hele pizza én een halve liter cola binnen!"). De kinderen markeren of onderstrepen in hun tekst welke stukjes echt waar zijn. De kinderen lezen hun verhaal aan elkaar voor en laten klasgenoten raden wat fantasie is en wat echt klopt.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan de spellingsregels toepassen. Ik kan blind typen.

	Gebruik leestekens Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een leesbare tekst schrijven waarbij gelet is op spelfouten? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Recensie

De leerkracht verdeelt de groep in tweetallen. De kinderen controleren elkaars recensie op leesbaarheid, leestekens en spelfouten.

Opdracht: Even napraten met je lichaamsdeel.

De kinderen schrijven één of twee zinnen vanuit hun eigen perspectief terug aan hun lichaamsdeel: wat vonden ze leuk om te bedenken, wat hebben ze geleerd, of wat zouden ze de volgende keer anders doen?
Daarna delen de kinderen in tweetallen kort hun verhaal én hun reflectiezin met elkaar.

Opdracht Woordenschatspel ‘Waar of niet waar’

De kinderen kijken naar een afbeelding of horen de betekenis van een woord en zeggen: “Dit is een …” (waar of niet waar).

Etiketten

Informatieve tekst - Artikel

Sluit aan bij atelier voeding

https://www.samenhappie.nl/eten-en-drinken/gezond-eten-en-drinken-voor-je-kind/wat-zegt-het-etiket/

Lees via de link op ‘Samenhappie’ met de kinderen het artikel over gezonder eten en etiketten en kijk het bijbehorende filmpje.

Zorg tijdens deze les voor verschillende producten (met etiketten) of laat kinderen zelf een of twee producten meenemen van thuis.

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 5* De vrucht, het etiket, de verse producten. *Groep 6* Het levensmiddel, biologisch. *Overige moeilijke woorden:* De voedingsstoffen, de calorieën, het eetgedrag, de reclame, voedzaam.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- Belangrijk: zorg tijdens deze les voor verschillende producten (met etiketten) of laat kinderen zelf een of twee producten meenemen van thuis.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik weet dat er verschillende tekstsoorten zijn. *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (in een mindmap) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is de tekstsoort? Waar gaat de tekst over? Wat staat er allemaal op een etiket?

Opdracht: Tekstsoort

Ga met de kinderen in gesprek over de tekstsoort. Wat voor soort tekst is het? (Informatieve tekst – online artikel). Kennen de kinderen nog andere tekstsoorten? Over wat voor tekstsoorten gaat het bijvoorbeeld in het online artikel? (Etiketten)

Opdracht: Mindmap maken

De kinderen maken een mindmap over alles wat ze gelezen hebben over etiketten. De kinderen laten vervolgens hun mindmap in duo's aan elkaar zien en vullen hierna hun eigen mindmap aan.

Opdracht: CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO / LIB / IEP vragen . Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.
Antwoorden: C, B, B, D, C, A, B

2 Detailronde

Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Waarvoor gebruik je een etiket? Klopt alles wat er op een etiket staat altijd? Wat is de betekenis van dit moeilijke woord?

Verbanden leggen: Wat is het verband tussen de alinea's? Welk signaalwoord kan ik gebruiken voor deze tekst?

Opdracht: Zin met moeilijk woord en signaalwoord

De kinderen maken minimaal drie zinnen over de tekst, in elke zin schrijven de kinderen een moeilijk woord en een signaalwoord. De moeilijke woorden staan op het bord. Bespreek deze met elkaar.

Bijvoorbeeld:
Vanilleyoghurt is ongezonder dan volle en magere yoghurt, omdat er meer suiker inzit.

De moeilijke woorden zijn:
Het fruit, de vrucht, de suiker, gezond, ongezond, de voedingsstoffen, de calorieën, het eetgedrag, verse producten.

Opdracht: Verdiepende CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de verdiepende CITO / LIB / IEP vragen 📎. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

De antwoorden: C, C, C, B, B

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Schrijven	*Tekstsoort schrijven*

	Informatieve tekst Informatieve tekst over een (thema-)onderwerp
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe zou je dit product gezonder kunnen maken?

Perspectief nemen: Wie zouden juist wel producten kiezen in de supermarkt met veel calorieën (sporters bijvoorbeeld)?

Verbanden leggen: Wat zijn de grootste verschillen tussen de producten? Welk product is volgens hun gezonder en waarom?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om af en toe op het etiket te kijken? Waarom is gezond eten belangrijk?

Persoonlijke relevantie: Wanneer en waarom kijk jij zelf wel eens op het etiket van een product?

Creatief denken: Ontwerp je eigen etiket voor een verzonnen product.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Productonderzoek

Regel voor deze opdracht verschillende producten en zet deze op tafel.

De kinderen maken online de quiz: https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/kopen-koken-bewaren/eten-kopen/etiketten-lezen/laat-je-niet-foppen-door-de-verpakking/wat-weet-jij-van-het-etiket.aspx. De kinderen schrijven kort op wat ze nog niet wisten. De kinderen kiezen 2 producten, noteren calorieën, suiker, vetten, vezels, eiwitten en zout en trekken een conclusie: welk product is gezonder en waarom? In groepjes van vier presenteren de kinderen hun producten. De anderen raden welk product gezonder is en daarna deelt de onderzoeker zijn of haar bevindingen.

Verdiepingsopdracht: etiket ontwerpen

De kinderen ontwerpen hun eigen etiket voor een product naar keuze. Ze lezen hiervoor eerst de tekst over etiketten: https://www.voedingscentrum.nl/ENCYCLOPEDIE/ETIKET.ASPX.
Waar moeten ze op letten tijdens het ontwerpen van het etiket? Wat mag niet ontbreken op een etiket? Hoe kan ik een etiket zo ontwerpen dat andere mensen het product willen kopen? Vervolgens plakken de kinderen het nieuwe etiket op een product of tekenen ze het product ernaast.

Opdracht: Wat eet je op een dag?

Regel voor deze opdracht verschillende producten en zet deze op tafel.

De kinderen kiezen meerdere producten uit die ze op tafel zien. Ze kiezen de producten waarvan zij denken dat ze het op een dag zouden kunnen eten. De kinderen berekenen hoeveel calorieën, vetten, suikers en vezels er ongeveer in deze producten samen zitten.

- *Kinderen van 4-8 jaar: Ongeveer 1.200-2.000 calorieën per dag, afhankelijk van hun activiteit.*
- *Kinderen van 9-13 jaar: Ongeveer 1.600-2.600 calorieën per dag, afhankelijk van geslacht en activiteit.*

Verdiepingsopdracht: De gezonde maaltijd

De kinderen stellen een volledige gezonde maaltijd samen:

- De kinderen kiezen minimaal drie producten die op tafel liggen.
- De kinderen berekenen hoeveel calorieën, vetten, suikers en vezels hun maaltijd in totaal bevat.
- Tot slot presenteren de kinderen aan hun groepje waarom hun maaltijd een gezonde keuze is en welke producten eventueel beter vervangen kunnen worden.

Evaluatietoets D – woordenschat– groep 5

Woordenschat

Maak zinnen met deze woorden. Uit de zin moet blijken dat je de betekenis kent van het woord.

1. Ongezond
2. De vrucht
3. De gezondheid
4. Het etiket
5. Het eetgedrag
6. De reclame
7. Voedzaam
8. Vers
9. De vezels
10. De calorieën

Evaluatietoets D – woordenschat– groep 6

Woordenschat

Maak zinnen met deze woorden. Uit de zin moet blijken dat je de betekenis kent van het woord.

1. Ongezond
2. De vrucht
3. De gezondheid
4. Het etiket
5. De voedingsmiddelen
6. De reclame
7. Voedzaam
8. Biologisch
9. De vezels
10. De calorieën

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan eenvoudige signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen signaalwoorden herkennen? Wat kunnen de kinderen nu vertellen over etiketten? Kennen de kinderen de betekenis van alle woorden?

Opdracht: Signaalwoorden

Tijdens ronde 3 hebben de kinderen na het invullen van de vragenlijst een kort weetje over etiketten opgeschreven.

- De kinderen kijken naar het weetje dat ze hebben opgeschreven.
- De kinderen die een signaalwoord hebben gebruikt, mogen hun weetje vertellen.
- De andere kinderen kijken of ze nog een signaalwoord aan hun weetje kunnen toevoegen.

Opdracht: Etiketten thuis

De kinderen zitten in groepjes van drie of vier. Deel verschillende producten (met etiketten) uit aan de groepjes. De kinderen oefenen aan elkaar hoe ze kunnen uitleggen wat een etiket

is en wat er allemaal op staat. De kinderen leren dat ze dit oefenen, zodat ze het vanavond thuis aan tafel aan hun ouders of verzorgers kunnen uitleggen.

Opdracht: Woordenschatspel: Wie / Wat of welk woord ben ik?

De kinderen kiezen blind een moeilijk woord uit de tekst. Dit kan door blind een kaartje te pakken, of de andere kinderen gezamenlijk te laten kiezen welk woord hij / zij is. De ander stelt steeds gesloten vragen. De kinderen antwoorden vervolgens met ja of nee. Na hoeveel vragen kan het kind raden welk woord hij / zij is?

Aardig eten

Corresponderende tekst – brief/e-mail

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Lieve klas,

Hebben jullie er ooit over nagedacht hoe geweldig het is om aardig te eten? Niet alleen smaakt het lekker, maar het helpt ook onze planeet en jouw gezondheid. Laten we eens kijken naar drie grote redenen waarom aardig eten zo fantastisch is:

1. Voor méér natuur: Wist je dat door aardig te eten, we kunnen helpen om bossen te redden? Dat is geweldig, want het betekent dat we de dieren zoals de jaguar en orang-oetan kunnen helpen om hun huis te behouden. Hoe doen we dat? Wel, door minder bomen te kappen voor landbouwgrond om vee te voeden. Dat is superbelangrijk omdat het helpt bij de strijd tegen klimaatverandering. Zo dragen we ons steentje bij aan een schonere en gezondere wereld voor iedereen!
2. Voor jouw gezondheid: Plantaardig eten is niet alleen goed voor de aarde, maar ook voor jou! Groenten, peulvruchten en noten zitten boordevol vitamines en mineralen die je groot en sterk maken. En weet je wat het beste is? Vaak zijn deze lekkere dingen zelfs goedkoper dan vlees! Dus niet alleen zorg je goed voor jezelf, maar het is ook nog eens vriendelijk voor de portemonnee van mama en papa.
3. Voor genoeg eten voor iedereen: Wist je dat als we de soja die nu aan ons vee wordt gevoerd, zouden gebruiken voor ons eigen eten, we genoeg voedsel zouden hebben voor alle mensen op aarde? Dat betekent dat we geen extra landbouwgrond meer hoeven te gebruiken en dat er geen verdere ontbossing nodig is. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat iedereen genoeg te eten heeft zonder dat we meer natuur hoeven te vernietigen.

Dus, lieve vrienden, door aardig te eten helpen we niet alleen onze planeet, maar ook onszelf en alle mensen en dieren om ons heen. Laten we samen ontdekken hoe lekker en avontuurlijk plantaardig eten kan zijn!

Eet smakelijk en laten we samen de wereld een beetje aardiger maken door ons eten!

Samen voor de natuur!
Met vriendelijke groeten,
Het WNF

Tips om meer plantaardig voedsel te eten:

1. Begin klein
Alle beetjes helpen. Begin daarom met kleine aanpassingen die makkelijk in je leven passen. Bijvoorbeeld plantaardige melk in de koffie of vegakip in je favoriete pasta. Als het weinig moeite kost, is de kans groter dat het blijft hangen. En dan help je toch de natuur.

2. Laat je inspireren
Je eetpatroon aanpassen kan lastig zijn. Een beetje hulp is dus wel fijn. Laat je inspireren door toffe foodinfluencers en kookprogramma's. Kwestie van googelen en scrollen op Insta en TikTok. Of check deze recepten van het Voedingscentrum en de Week zonder vlees en zuivel.

3. Zet peulvruchten op het menu
Peulvruchten als bonen, linzen en kikkererwten zijn de ultieme vleesvervangers. Deze kleine krachtpatsers zitten namelijk vol eiwitten, vezels, vitamine B en mineralen. En dan zijn ze doorgaans ook nog eens goedkoper dan vlees. Kleine aanpassing, grote impact!

4. Portemonnee? PortemonJA!
Veel mensen denken dat plantaardig eten duurder is dan niet plantaardig. Alhoewel er steeds meer bijzondere producten in de schappen liggen die wat mogen kosten, zijn plantaardige eiwitten in de vorm van bonen en tofu vaak goedkoper dan vlees, zuivel en vis.

5. Varieer meer
Wist je dat de gemiddelde Nederlander slechts 9 verschillende soorten groenten op regelmatige basis eet? Wat? We weten het, ongelooflijk! Er bestaan namelijk wel 1000 verschillende groenten. Keuze genoeg. Dus probeer eens iets nieuws. Zo blijft plantaardig eten spannend.

6. Groente van de boer
Hoe meer je lokaal koopt, hoe beter voor de natuur. Je eten hoeft namelijk geen grote afstanden af te leggen en dat scheelt heel wat CO_2. Dus trek je overall aan en ga eens op bezoek bij de boer bij jou in de buurt. Vaak verkopen ze zelf ook direct hun producten of hebben ze groente-abonnementen. Zo help je de natuur en lokale ondernemers. Jij held!

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Correspondentie en communicatie* Brief/e-mail (formeel/informeel)

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 5* Het recept, de pasta, het abonnement, het menu, de zuivel *Groep 6* Lokaal, de mineralen, favoriet, de planeet *Overige moeilijke woorden:* De gezondheid, gezond, het voedsel, de voeding, plantaardig, de peulvruchten, de ontbossing, de klimaatverandering, het eetpatroon, de ondernemer, inspireren, doorgaans, het eiwit.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les
- Chromebook/tablet

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik herken achtervoegsels in woorden (-lijk, -ig, -aar etc.).

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan de bedoeling van de schrijver van een tekst onder woorden brengen. Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen:
Wie heeft de brief geschreven? Waarom heeft het WNF ons een brief gestuurd?
Wat betekent 'aardig eten'?

Opdracht: Vragendobbelsteen

De kinderen lezen de brief van het WNF en bekijken het bijbehorende filmpje over 'aardig eten' via: https://www.wwf.nl/kom-in-actie/aardig-eten (1:11 min). De leerkracht dobbelt met een dobbelsteen waarop de woorden "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe" staan 📎.
De leerkracht stelt een vraag aan de kinderen die met dit woord begint. Bijvoorbeeld:

- Wie heeft de brief verstuurd?
- Wat moet je doen om aardiger te eten?
- Hoe kan je aardiger eten?

De kinderen dobbelen nu zelf in groepjes met de dobbelsteen. Ze bedenken zelf "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe"-vragen. De kinderen in het groepje beantwoorden de vragen.

Tip: Neem verschillende soorten plantaardig voedsel mee naar school, zodat de kinderen hier wat van kunnen proeven. Veel kinderen weten niet wat plantaardig voedsel is of hebben hier nog niet veel van geprobeerd.

Opdracht: vragen over de tekst

De kinderen maken in een tweetal een weetjesmuur over de tekst. De kinderen bedenken een titel voor de weetjesmuur. Ze schrijven feitjes die in de tekst beschreven worden op de muur.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. Ik kan de hoofdpunten volgen in een discussie.

Voortgezet technisch lezen	*Algemeen* Ik herken achtervoegsels in woorden (-lijk, -ig, -aar etc.).
Woordenschat	*Algemeen* Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruit bladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.
Studie-vaardigheden	Ik kan mijn mening beargumenteren met informatie die ik heb gevonden in de tekst.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken:
Wat is plantaardig voedsel?

Verbanden leggen:
Beargumenteer waarom je voor of tegen meer plantaardig eten bent.

Opdracht: Argumenten

De kinderen bedenken drie argumenten voor en drie argumenten tegen het eten van plantaardig voedsel. Ze schrijven hun argumenten op. Daarna bespreken de kinderen de argumenten in tweetallen.

Opdracht: Debat

De klas is in twee groepen verdeeld: de ene helft is voor, de andere helft is tegen meer plantaardig eten (overtuigen, verdiepen, opnieuw overtuigen, overzicht voor- en tegenargumenten). De kinderen krijgen de tijd om argumenten te bedenken en daarna proberen de kinderen elkaar van hun standpunt te overtuigen.

3 Contextronde

Woordenschat	*Algemeen* Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruit bladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik heb een goede zithouding en schrijfhouding tijdens het schrijven. Ik heb een goede pengreep bij het schrijven. Ik kan kleine letters, hoofdletters en cijfers schrijven. Ik kan leesbaar schrijven in een vlot tempo. Ik kan zinnen maken in blokletters of verbonden schrift. (keuze aan de school) Ik weet wat formeel en informeel taalgebruik is en kan dit op de goede manier gebruiken. Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot. Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf. Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik kan de spellingsregels toepassen. *Leestekens* Ik weet hoe ik hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens moet gebruiken. *Tekstsoorten* Ik kan een brief/e-mail schrijven.
Studie-vaardigheden	Ik kan mijn mening beargumenteren met informatie die ik heb gevonden in de tekst.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken:
Kun je nog een andere goede tip bedenken om meer plantaardig voedsel te eten?

Perspectief nemen:
Wat zou de reden zijn van het WNF om de brief naar ons te versturen?

Verbanden leggen:
Leg de zes tips eens op volgorde van ‘doe ik al’ tot ‘nog nooit gedaan’.

Waardebepaling:
Welke van de zes tips is het beste?

Persoonlijke relevantie:
Hoe plantaardig eet ik?

Creatief denken:
Wat zou er gebeuren als iedereen plantaardig zou gaan eten?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Brief aan het WNF

De kinderen schrijven een brief terug aan het WNF waarom zij wel of niet plantaardig eten. Ze schrijven in de brief over hoe plantaardig ze nu zelf al eten en ze beschrijven minimaal een tip (uit de tweede tekst) die ze graag zouden willen uitproberen en waarom. Ze gebruiken de tekststructuur-kaart voor een formele brief bij het schrijven .

Studievaardigheden
Extra: De kinderen verwoorden hun mening over plantaardig eten in een formele brief. Ze gebruiken hierbij informatie die zij in de tekst gelezen hebben.

Let bij de kinderen op de leesbaarheid van de brief. Differentieer in hoeveel zinnen de kinderen minimaal moeten schrijven. Groep 5 bijvoorbeeld vijftien zinnen, groep 6 minimaal twintig zinnen.

Verdiepingsopdracht: Plantaardige tips

De kinderen bedenken zelf extra tips om plantaardig te eten en voegen deze toe aan hun brief.

Verdiepingsopdracht: Overtuig je ouders

De kinderen schrijven een brief aan hun ouders. In de brief proberen de kinderen hun ouders te overtuigen om thuis vaker plantaardig te gaan eten. Ze bedenken wat er anders moet in de schrijfstijl naar hun ouders dan de schrijfstijl in hun brief aan het WNF.

Opdracht: Debat

Kijk eerst met de kinderen de snugger of kletspraat, stop de video voordat het antwoord te zien is: https://schooltv.nl/video-item/studio-snugger-wat-is-een-vegetarier (1:46 min).
Zorg voor een aantal vegetarische producten (als de kinderen dit nog niet hebben geprobeerd in ronde 2). Je kunt voor het gemak ook kiezen voor vegetarisch (vlees-)beleg, dan hoef je het vegetarische vlees niet op te warmen. De kinderen proeven van de verschillende vegetarische gerechten. Het is belangrijk om dit voor het debat te doen, zodat kinderen hun mening hierop aan kunnen passen.

Voer daarna samen met de kinderen een debat over vegetarisch eten. Let er hierbij op dat alles wat de kinderen zeggen goed is, vegetarisch eten is niet per definitie goed of slecht. Kinderen mogen zelf kiezen of ze wel of niet vegetarisch willen eten en waarom ze dit wel of niet willen.
Een aantal stellingen om te bespreken in de klas:

1. Vegetarisch eten is goed voor de natuur.
2. Als je vegetarisch eet, help je dieren.
3. Vegetarisch eten is gezonder dan vlees eten.
4. Door vegetarisch te eten, kunnen we bossen beschermen.
5. Iedereen kan af en toe vegetarisch eten.
6. Vegetarisch eten is soms goedkoper dan vlees eten.
7. Vegetarisch eten is lekker en vol variatie.
8. Groenten en fruit geven veel energie.
9. Vegetarisch eten helpt om minder broeikasgassen te maken.
10. Het is moeilijk om altijd vegetarisch te eten.

Bron: ah

Verdiepingsopdracht: Voor- en tegenargumenten

De kinderen bedenken zowel voor- en tegenargumenten voor de stellingen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge schrijfvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen hun mening geven over plantaardig voedsel? Kennen de kinderen de betekenis van de moeilijke woorden in de tekst?

Opdracht: tweegesprek

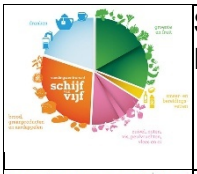
De kinderen bedenken of zij wel of niet vaker plantaardig willen eten. Ook bedenken zij waarom zij dit wel of niet willen. De kinderen bespreken hun mening in tweetallen. Daarna worden van een aantal kinderen de meningen klassikaal behandeld.

Opdracht: welk woord ben ik?

De kinderen werken in groepjes. Een kind neemt een moeilijk woord uit de les in zijn of haar hoofd. De andere kinderen stellen vragen waar ja of nee op geantwoord kan worden. Door veel vragen te stellen proberen ze te ontdekken welk woord het kind in zijn hoofd had genomen.

Teksten

Informatieve teksten

	Smaaklessen en proefjes over De Schijf van Vijf De smaaklessen en kopieerbladen vind je via: https://edepot.wur.nl/9302
	Kidsweek speciale editie over eten Je vindt de volledige krant (speciale editie over eten) via : https://issuu.com/voedingscentrum/docs/kidsweek_def
	Kidsweek griepfeitjes en verkoudheidsfabels Je vindt het volledige artikel hier: https://www.kidsweek.nl/nieuws/griepfeitjes-en-verkoudheidsfabels
	Kidsweek over hygiëne Het volledige artikel vind je hier: https://www.kidsweek.nl/samsam/burgerschap/bouwsteen-solidariteit/op-je-gezondheid

De 7 gouden voedingsrichtlijnen

1 Eet zoals de natuur het heeft bedoeld

Ons lichaam is gebouwd voor de voeding van onze verre voorouders.
Onze spijsvertering werkt op dezelfde manier als in de oertijd.
Kies daarom voor eten dat in de natuur groeit, zoals verse groenten, fruit, noten en zaden.

2 Eet niet te veel suiker en koolhydraten

Suiker en koolhydraten zorgen voor meer glucose in het bloed.
Glucose is een brandstof.
Te veel glucose kan de bloedvaten en organen beschadigen.
Voeding met veel suiker levert slechte calorieën en heeft weinig vitamines en mineralen.
Hierdoor raakt je lichaam uitgeput.

3 Varieer

Variëren met voeding betekent dat je elke dag verschillend voedsel eet.
Door te variëren eet je alle belangrijke voedingsstoffen.
Probeer om voor jezelf de 3-dagen-regel aan te houden.
Dat betekent dat je de komende twee dagen niet gaat eten wat je vandaag al hebt gegeten.

Drink voldoende water

4

Ons lichaam bestaat voor 70 procent uit water.
Water is voor elke lichaamscel erg belangrijk.
Bijvoorbeeld om voedingsstoffen naar de weefsels te vervoeren.
Drink daarom ongeveer 1 en een halve liter water per dag.
Vind je water saai? Doe er wat citroen, rood fruit of komkommer in.

Eet voldoende eiwitten

5

Eiwitten zijn de belangrijkste bouwstenen van ons lichaam.
Eiwitten zitten bijvoorbeeld in gevogelte, vis, ei, paddenstoelen, slakken, zaden en noten.
Ook in vlees zitten eiwitten.
In vlees van dieren met een actief leven, bijvoorbeeld herten, zitten meer eiwitten dan in vlees van dieren die niet actief zijn.

Gebruik kruiden en specerijen

6

Kruiden en specerijen zijn een soort medicijnen.
In kruiden en specerijen zitten veel vitamines en mineralen.
Daarnaast kunnen ze ook jouw gezondheid verbeteren.
Door kruiden en specerijen te gebruiken, heb je minder zout nodig in je gerecht.
Dat is beter voor jouw gezondheid.

Geniet!

7

Het is de laatste richtlijn, maar net zo belangrijk.
Eten is proeven, eten is ontspannen, eten is voeden.
Je hebt aandacht besteed aan het bereiden van de maaltijd.
Geniet van het eten, dat is belangrijk!

Activerende teksten

	Posters en folders Je vindt de posters en folders over De Schijf van Vijf en andere gezonde voeding via : https://webshop.voedingscentrum.nl/producten/c/gezond-eten/
	Poster over eten en welzijn Je vindt de gratis praatplaat over eten en welzijn via : https://webshop.voedingscentrum.nl/producten/gezond-eten/praatplaat-gezonder-eten/#:~:text=Deze%20praatplaat%20gezonder%20eten%20biedt%20houvast%20in%20een,van%20de%20praatplaat%20voer%20je%20stapsgewijs%20het%20gesprek.
	Reclamefilmpje 'Gezonde generatie' https://www.youtube.com/watch?v=K6rifyoPazE (00:40 min)
	Reclamefilmpje 'Gezond eten met de wintergroente van Jumbo' https://www.youtube.com/watch?v=6B9UzFTNMMs (00:40 min)
	Reclamefilmpje 'Eetwissel: gezonder eten in kleine stapjes' https://youtu.be/Ye1l-lE7D7w (00:55 min)

Opiniërende teksten

	Kidsweek stelling: 'Na drie keer hoesten moet je thuis blijven.' Je vindt het volledige artikel hier; https://www.kidsweek.nl/nieuws/janine-over-ziek-zijn

Correspondentie en communicatie

	Vragenlijst: 'Hoe gezond eet jij?' Je vindt de vragenlijst van Zuivelonline via: https://zuivelonline.nl/gezondheid/test-jezelf/hoe-gezond-eet-je-test/

Amuserende of ontspannende teksten

Donald Duck ‘Samen tegen voedselverspilling’
https://issuu.com/voedingscentrum/docs/donald_duck_over_verspilling/10

Moppen

Varken met koorts
Een varken ligt met koorts in de stal. Wat heeft hij? Knorona

Onbereikbaar
Een dokter belt een patiënt en zegt: 'Ik heb slecht nieuws en nog erger nieuws. Het slechte nieuws is dat je nog maar 24 uur te leven hebt.”

“Dat is slecht nieuws”, antwoordt de patiënt. "Wat is het ergere nieuws?"

Zegt de dokter: "Ik probeer je al sinds gisteren te bereiken."

Gips
Een tomaat en een ei zitten bij de dokter in de wachtkamer. Vraagt de tomaat aan het ei: ‘’Wanneer mag het gips eraf?’’

Lied ‘Bewegen is gezond’

Oh oh oh oh oh oh oh oh
Oh oh oh oh oh oh oh oh

Want bewegen is gezond
Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts
En we klappen klappen klappen klappen op de beat net als de rest
Want bewegen is gezond.

Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts
En we springen springen springen springen in de lucht
Net als de rest,
Want bewegen is gezond

Doe je knieën maar omhoog, oh oh
En draai je armen in het rond, oh oh
Zet je handen op je heupen, oh oh
En stamp maar lekker op de grond, oh oh

Doe nu je vingers op je hoofd en move move
En beweeg van rechts naar links, ja move move
Maak je schouders lekker los en move move
En geniet van deze groove, deze groove groove
Is iedereen er klaar voor? Yeah yeah!
Okay dan tellen we nu af: 5-6-7-8

Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts.
En we klappen klappen klappen klappen op de beat net als de rest
Want bewegen is gezond.

Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts.
En we springen springen springen springen in de lucht
Net als de rest
Want bewegen is gezond

Is maar alleen, dus doe maar mee
Twee, zijn jij en ik, dus doe maar mee
Drie, wordt al gezellig, doe maar mee
Vier, maakt meer plezier, dus doe maar mee
Is iedereen er klaar voor? Yeah yeah!
Okay dan tellen we weer af: 5-6-7-8

Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts.
En we klappen klappen klappen klappen op de beat net als de rest
Want bewegen is gezond

Doe je handen maar omhoog en zwaai van links naar rechts
Van links naar rechts we gaan van links naar rechts
En we springen springen springen springen in de lucht
Net als de rest
Want bewegen is gezond
Oh oh oh oh oh ooh
Oh oh oh oh oh ooh
Want bewegen is gezond

Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen **Hoofddoelen**	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Voorbereidend technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Uitgewerkte les 1: Informatieve tekst – Smaken verschillen	Spreekwoord	Luister- en gespreksvaardigheden, interview, vragen stellen, mening geven.	Tekst vloeiend lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en toepassen in de juiste context.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, verduidelijken en samenvatten.	Opmaak, titel, tussenkopjes, alinea's, signaalwoorden, recept, informatieve tekst, interview.
Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst – Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden	Beeldspraak, gezegdes, uitdrukkingen en spreekwoorden.	Luisteren naar instructies.	Vloeiend voorlezen.	Nieuwe woorden.	Beeldspraak, voorkennis, Denkbubbels en samenvatten.	Netheid, spellingsregels.
Uitgewerkte les 3: Informatieve tekst – Schijf van Vijf *Evaluatietoets A - schrijven*		Spreken en presenteren.	Voorlezen op de juiste manier en letten op leestekens.	Nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, informatie ordenen.	Leesbaar schrijven en tekening maken om woord uit te beelden.
Uitgewerkte les 4: Informatieve tekst - Poepposter		Gesprek voeren over het onderwerp en luisterhouding aannemen.	Rekening houden met het leesdoel en het publiek.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Voorkennis ophalen, vragen stellen met De Denkbubbels, samenvatten.	Alinea's maken, titel en tussenkopjes, woordgebruik aanpassen en leestekens. De kinderen schrijven een informatiefolder.
Uitgewerkte les 5: Informatieve tekst – Allergie en intolerantie		Ik kan praten over onderwerpen met mijn klasgenoten,	Ik gebruik leestekens tijdens het lezen.	Nieuwe woorden begrijpen, uitleggen in eigen	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels,	Opmaak, leestekens, alinea's, titel,

Evaluatietoets B - woordenschat		ik kan goed luisteren en de juiste informatie halen uit een gesproken instructie.		woorden en toepassen in de juiste context.	aantekeningen maken, double bubble map, verduidelijken en samenvatten	spellingsregels, leestekens, informatiefolder, presentatie, recept.
Uitgewerkte les 6: Informatieve tekst – Proefje waterzuivering		Samen praten, juiste informatie uit instructie halen en zelf een verhaal vertellen.	Goed voorlezen.	Nieuwe woorden.	Tijdsvolgorde en de Denkbubbels.	
Uitgewerkte les 7: Informatieve tekst – De groei van de hersenen *Evaluatietoets C - schrijven*		Praten over een onderwerp, praten over afbeeldingen, presenteren.	Tekst vloeiend lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en uitleggen in eigen woorden.	Denkbubbelvragen, voorspellen, verduidelijken, aantekeningen maken, tijdsvolgorde, hoofd- en bijzaken.	Informatiefolder, informatieve tekst, netjes schrijven, alinea's, titel en tussenkopjes.
Uitgewerkte les 8: Informatie tekst – Herbivoren, omnivoren, carnivoren		Meedoen met een leergesprek.	Tekst vloeiend lezen.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, informatie opzoeken, verduidelijken en samenvatten.	Tekst netjes opmaken.
Uitgewerkte les 9: Activerende tekst - Corpus		Samen praten over een onderwerp, mening geven.	Ik gebruik leestekens tijdens het lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en toepassen in de juiste context.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, aantekeningen maken, feiten en meningen onderscheiden, tekstsoorten, verduidelijken en samenvatten	Opmaak, leestekens, spellingsregels, recensie schrijven, fantasieverhaal.

DE NOORDWIJKSE METHODE

Uitgewerkte les 10: Informatieve tekst - Etiketten *Evaluatietoets D - woordenschat*		Spreken en presenteren.	Leestekens en op de juiste manier voorlezen.	Nieuwe woorden en in context plaatsen.	Informatie ordenen, vragen stellen met De Denkbubbels en samenvatten.	Schrijven a.d.h.v. signaalwoorden.
Uitgewerkte les 11: Corresponderende tekst – Brief WNF		Samen praten over een onderwerp, luisteren naar elkaar, mening verwoorden, beargumenteren, debat voeren.	Herkennen en goed lezen van achtervoegsels.	Nieuwe woorden.	Mening vormen en beargumenteren, bedoeling van de schrijver, vragen stellen met De Denkbubbels, verduidelijken, samenvatten.	Leesbaar schrijven, hoofdletters, leestekens, opmaak, brief terugschrijven naar WNF.

8 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden “wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe” staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal. Maak daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- De kinderen maken een tekening van de hoofdpersoon. Hoe denken ze dat …. eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Zoek overeenkomsten en verschillen tussen twee teksten.
- Teken jezelf als persoon in het verhaal.
- Verzin een limerick over de tekst of het onderwerp van de tekst.
- Bedenk een lied of rap over de tekst en alles wat je kunt vinden over dit onderwerp.
- Schrijf een eigen fantasie vervolg bij een verhaal.
- Schrijf een e-mail, kaart, brief of Whatsapp bericht aan een persoon uit de tekst.
- Interview een persoon uit de tekst en schrijf op wat hij/zij zou antwoorden.
- Verzin met de groep een fantasieverhaal over het onderwerp van de tekst, waarbij iedereen steeds een zin schrijft en hiermee het verhaal aanvult.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
  De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond. Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.
- Raad het begrip
  Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.
- Rijtjes
  Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
  De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
  Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
  Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
  De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klapt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel “ik ga op reis en ik neem mee..”)
  Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.